

Gana

Kai ši kraštą užplūdo bolševikai, sunkus likimo smūgis ištiko visą kraštą ir jo gyventojus. Atsivėrė požemių pasaulis ir iš jo į paviršių išlindo įvairūs nelemti gaivalai. Triumfo plėšimas ir naikinimas, žudymas ir tramdymas, neteisingi įskundinėjimai ir šmeižtai. Juk sovietų teroro sistema ir tegalėjo laikytis, pasiremama šnipinėjimu ir šmeižimu. Galima buvo lengvai pašalinti bet kurį nepatogų kaimyną, — pakako tik apskusti jį priešvystybine veikla, sabotazu ar priklausymu buržuazijai. Kiek skurdo, vargo ir kančių pagimdė ano meto sąlygos, — kiekvienas pakankamai žino.

Šiandien bolševizmas šioje srityje yra sunaikintas ir dingęs. Jo nebėra. Tačiau, atrodo, vis dar pasireiškia viena jo būdingiausių ypatybių.

Jeį anksčiau kovos prieš anti-bolševizmą šūkiu vyko šnipinėjimai ir persekiojimai, tai dabar priešingu šūkiu, t. y., šūkiu kovos prieš bolševizmą, vėl atgimsta šmeižimas ir klaidingų gandų platinimas. Tatoi nelieka be padarinių. Šiandien yra žmonių, kurie visai nereikalingai dėl tokių šmeižtų turi sunkiai kentėti.

Jeį žmonės neteisingai kenčia dėl likimo, tai likimą jie turi drąsiai ir vyriškai pakelti. Tačiau, jeį vienam žmogui tenka kentėti dėl kito žmogaus piktoumo ir niekšiškumo, tai tikrai galima rasti priemonių jį nuo tokių smūgių apsaugoti. Ir tuo bus pasirūpinta.

Anglijai tučtuojau reikia už milijardą dolerių maisto produktų

NEW YORKAS. Jungtinių Valstybių atstovų rūmų biudžeto komisija prieš naujo pasiūlymo dėl 6 milijardų dolerių kreditų Anglijai padėti svarstymą atsilausė autoritetingu asmenų nuomonės. Žemės ūkio ministeris Wickardas pareiškė, kad dėl maisto stokos Anglijoje per penkis artimiausius mėnesius reikės mažiausiai vieno milijardo dolerių maisto produktams įvežti. Britų maisto produktų įvežimas priklauso nuo to, kas

Tajyje auga priešjaponiškas nusistatymas

Visa tai kursto angļai

TOKIO. Iš vieno „Tokio Niši Niši“ Bangkoko korespondento pranešimo matyti, kad pastaruoju metu japonų spaudoje pasirodė gandai, jog dalis vadovaujančių Tajų sluoksnių yra nusistačiusi prieš japonus, pasivertinti. Japonų įstaigos Bangkoke yra susirūpinusios šiuo išsivystymu, praneša japonų žurnalistas. Prieš kelias dienas vienas Tajų valdininkas nuolat rūpinasi augantį anti-japonišką nusistatymą išlyginti. Šio reiškinio priežastis korespondentas mato britų propagandoje Tajyje ir ypač laikysenoje įtakingą tajiečių, kurie šią propagandą remia.

TOKIO. Japonijos vyriausybės atstovas šiandien pranešė, kad numatoma padidinti pasikolą Tajui. Tyšium su laikraščio „Tokio Niši

Chaotiška apsuptųjų sovietų armijų padėtis

Apsupimo žiedas už Kijevo perkirstas pusiau. Vėl bombarduota Maskva. Suomų įlankoje paskandintas didelis karo laivas „Marat“

VYRIAUSIOJI FIURERIO BŪSTINĖ. IX. 24. Vyriausioji kariuomenės vadovybė praneša:

I rytus nuo Kijevo vakar buvo naikinamos tolesnės prieš kovinių pajėgų dalys. Likusios ten sovietų karinės pajėgos yra ankštai apsuptos dviejuose žieduose, kurių padarytos iš oro nuotraukos telkia chaotišką sovietų padėtį. Per kelias dienas galima numatyti visiską tų pajėgų sunaikinimą.

Kronštato įlankoje kovos ir smingamieji kovos lėktuvai bombomis tiksliai pataikė į sovietų mūšio laivus ir vieną naikintoją. Baltosios jūros pakraščiu srityje vienas vokiečių kovos lėktuvų junginys sunaikino didelę elektros jėgainę.

Nakties metu karinių oro pajėgų puolimai buvo sėkmingai nukreipti į Leningradą ir Maskvos karinius įrengimus.

Kovoje prieš Didžiąją Britaniją praėjusią naktį kovos lėktuvai bombardavo uostų įrengimus prie St. George kanalo ir prie Anglijos pietinio pajūrio. Didesni gaisrai, be kitų vietų ir Milfordhavene, galino spręsti apie šių puolimų pasisekimą.

Priešo karo veiksmų viršum Vokietijos teritorijos nei dieną nei naktį nebuvo.

BERLIN. IX. 24. Papildomai iš karinių šaltinių pranešama, kad rugsėjo 23 d. Suomų įlankoje vo-

kiečių lėktuvai, taikliai numetę kelias bombas,

nuskandino didelį 23.666 tonų talpos mūšio laivą „Marat“.

I tą laivą dar kartą buvo tiksliai pataikyta trilmis bombomis, nors jis jau rugsėjo 18 d. dviejų bombų buvo taip smarkiai sužalotas, kad jį reikėjo nuvilkti į uostą. Toliau pranešama, kad vokiečių lėktuvai jau prieš jį praneštą puolimą, nukreiptą į vieną Suomų įlankos uostą, galėjo pastebėti mūšio laivą „Oktabrskaja Revoliucija“, pasinerusį savo priešakiu į vandenį. Vokiečių lėktuvams jį puolant rugsėjo 21 d., kaip žinoma, į to laivo priešakių bombomis buvo du kartus smarkiai pataikyta.

Prieš milžinišką naikinamąjį mūšį už Kijevo nublanksta visi istoriniai mūšiai

Sovietų pasipriešinimas nebėra jau toks kietas, kaip per pirmuosius karo mūšius Rytuose

BERLIN. Milžiniškus belaisvių ir grobio skaičius apsupamajame mūšyje į rytus nuo Kijevo, apie kurį pranešama vakarykščiame vyriausiosios kariuomenės vadovybės specialiaame pranešime, Berlyno spauda vadina „didžiausiu visų laikų naikinamuoju mūšiu“. Laikraščiai iškėlė, kad šio milžiniško laimėjimo Rytuose strateginės pasekmės deda pagrindus būsimiems veiksams,

kurį tikslas — galutinai sunaikinti sovietų karo jėga. Laikraštis „Voelkscher Beob-

achter“ rašo: „Naikinamasis mūšis į rytus nuo Kijevo su iki šiol paimtais 380.000 belaisvių ne tiktaį daug kartų prašoka didžiausią Pasaulinio karo naikinamąjį mūšį prie Tannenbergo su 92.000 belaisvių, bet ir pralenkia didžiausius apsupamuosius šio antrojo anglių karo mūšius tiek Lenkijos mūšyje prie Kutno, tiek Flandrijos mūšyje su britais ir prancūzais, kuriuose buvo paimta lygiai po 300.000 belaisvių.

Didžiausiam Rytų karo apsupamajame mūšyje, Baltosios Minsko mūšyje, iš viso paimta 325.000 belaisvių“.

Laikraštis „Berliner Boersenzeitung“ vakarykštį specialų pranešimą apie tai, kaip vyksta į rytus nuo Kijevo siaučias didžiausias karo istorijos naikinamasis mūšis, apibūdina kaip „tarpinį balansą“. Toliau laikraštis pabrėžia, kad sovietų pasipriešinimas nebėra toks kietas ir ištvėrimingas, kaip per pirmuosius di-

džuosius karo Rytuose mūšius,

ir kad komisarų bei karininkų bėgimas leidžia spėti, jog sovietų tarpe pasireiškęs tam tikras suirimas. „Ypač vokiečių oro pajėgų veiksmas, rašo laikraštis, vėl turėjo lemiamos reikšmės šioms likimo savaitėmis. Tai liečia ne tik bendradarbiavimą su kitomis kariuomenės dalimis, bet taip pat ir veiksmus prieš sovietų karo ir transporto laivyną Juodojoje ir Baltijos jūrose. Abiejose kovos srityse vokiečių lėktuvai dabar padarė naikinamų nuostolių. Vokiečių oro pajėgos, bendradarbiaudamos su karo laivynu, Suomų įlankoje pribaiė ne menkas sovietų jūrines pajėgas. Negirdėta smogiamąja jėga trims vokiečių karinių pajėgų dalims pavyko sunaikinti milžinišką karo mašiną, kurią bolševizmas, siekdamas užtvindyti Europą, turėjo apginklavęs ir paruošęs, o tai iki šiol pasaulyje buvo laikoma negalimu daktu.

Į Sovietų Sąjungą britai siųsią savo ekspedicinę armiją

Gen. Wavellis atvyko į Tiflisą, kur jis organizuos Kaukazo žibalo šaltinių gynimą

NEW YORKAS. IX. 24. United Press žiniomis iš Londono, indų kariuomenės vyriausiasis vadas generolas Wavellis atvyko į Tiflisą.

Jis organizuosias Kaukazo srities gynimą.

Toliau United Press praneša, kad Irano geležinkelio tašymas rodo galimumą, kad

į Sovietų Sąjungą bus pasiųsta britų ekspedicinė armija „ginti strateginiams sovietų žibalo šaltiniams“.

Associated Press praneša, kad Wavellis neseniai buvo susitikęs su britų karo pajėgų Viduriniuosiuose Rytuose vadu generolu Auchinlecku, su kuriuo buvo svarstomos „gynimosi problemos, atsižvelgiant į paskutinius įvykius“.

FILIPINUOSE BUS SUMOBILIZUOTA 125.000 VYRŲ

NEW YORKAS. Per du ar tris artimiausius mėnesius, kaip praneša Associated Press iš Manilos, bus sumobilizuota dešimt Filipinų

Lašas jūroje Vokiečių spauda apie pagalbą sovietams

BERLIN. „Kūjis ir piautavas Anglijoje“, „Churchillis teikia ginklavimosi medžiagą o Stalinas internacionalą“—tokiomis ir panašiomis antraštėmis Berlyno laikraščiai rašo apie iškilme kuri buvo surengta vienoje Londono ginklų gamybos įmonėje, pradedant vadinamą „tankų savaitę sovietams“. Iškilimėje dalyvavo anglių vyriausybės atstovas ir sovietų ambasadorius. Numatyta pagalba bolševikams, kurią pats Baeverbrookas pradžioje apribojo vienos savaitės tankų gamybos norma. „Berliner Lokal - Anzeiger“ savo komentare vadina „šalto vandens lašu įkaitintam akmeniui“ ir konstatuoja, jog, atsižvelgiant į milžiniškus sovietų nuostolius kaip tik tankais, toks kiekis beveik nieko nereiškia. Be to, anglių tankai dar toli gražu nėra prie sovietų fronto, pastebi laikraštis, net jeį jie turėtų ir gražiausius bolševikiškus vardus. Laikraštis nurodo nepakankamą šitos „tankų savaitės sovietams“ gamybos kiekį ir ypatingai pabrėžia didelius transporto sunkumus. Ryšium su tuo laikraštis cituoja pažymėtiną Londono telegramų agentūros pareiškimą: „Jeį sovietai visiškai priklausau nuo demokratijų pagalbos, tai jų padėtis yra, beviltiška. Tam tikram laikui nei britų, nei amerikiečių gamyba tokio aukščio nepasiekia, kad jį galėtų patenkinti visus sovietų poreikavimus. Net medžiagos, kurių gaminama pakankamą kiekį, negali būti pakankamu mastu gabamos į Sovietų Sąjungą“. Laikraštis ironiškai pastebi, jog Stalinui daug paprasčiau esą vykdyti savo eksportą į Angliją: „Raudonosios vėliavos, kūjai ir piauturvai pasirodo britų ginklavimosi įmonėje net be ypatingų Maskvos pastangų. Britų vyriausybės atstovai, anglių ginklavimosi darbininkai ir Stalino šaukkliai kartu dainuoja internacionalą. Kai gaminami britų tankai Stalinui, Anglijoje plinta griaunamoji dvasia“.

ANKARA. IX. 24. Ankaros radijas iš Teherano praneša, kad nuo sosto atsisaikes Irano šachas su savo šeima iš Ispahano išvažiavo į Indiją.

Povandeninis laivas torpedavo Kanados keleivinį laivą

NEW YORKAS. IX. 24. Associated Press žiniomis, už trijų šimtų mylių nuo kranto vienas povandeninis laivas torpedavo Kanados keleivinį laivą „Beaverdale“ (9.957 tonų). Laivo įgula buvo išgelbėta. Be to, New Yorko laivininkystės sluoksniuose pažymima, kad netekta norvegu prekybinio laivo „Segundo“ (4.414 tonų), kuris su Jungtinių Valstybių siunčiamomis į Angliją medžiagomis buvo nuskandintas šiaurinėje Atlanto dalyje.

SANTIAGO DE CHILE. Vietinis apygardos teismas atmetė pasiūlymą paleisti 13 sumtųjų vokiečių, kurie šiuo metu yra Valdivijoje. Gynybos įteiktą skundą, apie kurį jau pranešta, atmetė Valdivijos tardytojas Mewes.

Daug sovietų karių bėga į Turkiją

ANKARA. IX. 24. Iš Turkijos pasienio prie Kaukazo pranešama, kad pastaruoju metu didelis sovietų kariuomenės karininkų ir kareivių skaičius perėjo Turkijos sieną. Perėjusieji buvo auginkluoti ir internuoti stovyklose. Perėjusių tarpe daugiausia yra kareiviai savo kilimu priklausą turkų tautybei.

ISTANBULAS. IX. 23. Vokiečių ambasadorius von Papenas šiandien 13 val. atvyko iš Vokietijos

ir nusileido Jenšilkoejo aerodrome. Jis tuoj išvyko į vokiečių ambasados vasaros buveinę Therapijoje.

KO NORI KNOXAS

NEW YORKAS. United Press žiniomis, nuleidžiant į vandenį 35.000 tonų karo laivą „Massachusetts“, laivyno ministeris Knoxas pasisakė daug aiškiau, negu tai buvo matyti iš Associated

Press pranešimo. Jis reikalavo ne tik atsaukti neutralumo įstatymą, bet ir „panaudoti armiją, kur tik tai būtų reikalinga. Armija turi būti panaudota, kur ir kaip tik būtų reikalinga“. Knoxas paneigė nuomonę, kad armija galėsianti būti panaudota tik, kai „priešas išgims į Jungtinių Valstybių teritoriją“. Associated Press redakcijoje buvo nurodyta, jog reikią siųsti pagalbą, kur ir kada tik ji būtų reikalinga.

Atsakymas Rooseveltui

Tai, ką Rooseveltas gina, yra ne tarptautinė teisė, bet girių teisė

BERLIN. Roosevelto pranešimas dėl amerikiečių tvirtinimo, kad nuskandintas krovinių laivas „Pinkstar“, Vokietijos politinių sluoksnių laikomas pripažinimu, kad šis garlaivis buvo apginkluotas patrankomis, be to, kad jį lydėjo Kanados karo laivai ir kad jis buvo pasirinkęs Panamos vėliavą. Pagal seną praktiką laivai, kurie tokios rūšies aplinkybėmis plaukia į pavojaus zoną, ypač jei jie plaukia karinių laivų junginyje, rizikuoja būti sunaikinti. Rooseveltas tad savo nurodymais patvirtina, — taip vietos politiniuose sluoksniuose pabrėžiama, — kad, jei „Pinkstar“ buvo nuskandintas vokiečiams paveiktas, tai iš vokiečių pusės čia pasielgta visiškai korektiškai. Jei Jungtinių Valstybių prezidentas pareiškia, kad nesą svarbu, ar kuris nors laivas plaukia su vienu ar kitokia vėliava, arba ar jis esąs ginkluotas ar ne, tai iš vokiečių pusės čia galima tik konstatuoti:

tokios rūšies išvedžiojimai yra ne tarptautinės teisės padaras, bet Amerikos girių teisės pasireiškimas.

Rooseveltas esmėje čia tik pažymi, kokį silpną pagrindą turi jo teisinė argumentacija. Tolesnis Jungtinių Valstybių prezidento nurodymas, kad prekybos laivai iš viso turėtų būti apginkluoti ir kad dėl to turėtų būti panaikintas neutralumo įstatymas ir sutvarkyti kiti su juo susiję klausimai, laikomas patvirtinimu to, kas iš vokiečių pusės jau esą jaučiama ir įregistruota, — būtent, tas faktas, kad Rooseveltas įgaliojotinai Knoxas, Pepperis ir jems panašūs tam tikrais savo pasisakymais visuomenę užbėga už akių nutarimams, kuriuos Rooseveltas vėliau tik patikslina. Rooseveltas tad lieka ištikimas savo seniems metodams. Jis ir šį kartą palieka nežinioje ir neaiškume, ką jis tikrai mano daryti. Jei jis kalba apie „su tuo susijusiais klausimais“, tai čia labai tąsi sąvoka, į kurią gali gale galima viską įdėti.

Įprastas mėginimas vokiečių pasielgimą iš anksto apsausti piratiškumu vietos politiniams sluoksniams — kaip tik ryšium su paskutiniiais Roosevelto pareiškimais — duoda progos konstatuoti, kad pagal vokiečių teisės jausmą piratai yra tie, kurie trukdo teisėtus prekybos santykius tarp kare nedalyvaujančių valstybių, kurie uždeda bado blokadą tų valstybių gyventojams, stengdamiesi ją ir toliau išlaikyti, ir kurie deda pastangas trukdyti išgarsintą „jūrų laisvę“.

BERLIN. Berlyno vakarinė spauda pirmoje vietoje komentuoja pre-

zidento Roosevelto pareiškimą, kuri jį padarė vakar spaudos konferencijoje Vašingtono Baluosiuose Rūmuose dėl debatų apie garlaivio „Pinkstar“ nuskandinimą, ir kuriame jis, be kita ko, pažymėjo, kad šiuo metu persvarstas Jungtinių Valstybių prekybos laivų apginklavimą.

„Deutsche Allgemeine Zeitung“ pabrėžia idomų Roosevelto pranešimą, iš kurio matyti, kad rugsėjo 18 d. nuskandintasis garlaivis, kuris plaukė su Panamos vėliava ir buvo apginkluotas viena patranka, buvo saugojamas Kanados karo laivų, — kuomet jį Islandijos vandenys pataikė torpeda. Laikraštis rašo, kad šis laivas privertė jį pulti ne tik todėl, kad jis turėjo patranką, bet ir todėl, kad plaukė prieš laivų vilkstinėje. Tada jis daras pavadamas į karą besiveržiančio Roosevelto, kuris ir čia užbėgo už akių kongreso nutarimui.

„Berliner Lokalanzeiger“ rašo, jog savaime suprantama, kad galima torpeduoti apginkluotą ir Kanados konvojuje plaukiantį prekybos laivą. Todėl esą ypatingai negražu, kad Rooseveltas kaip tik pasinaudoja debatais dėl visai aiškaus atsitikimo su „Pinkstar“ tam, kad pareikštų, jog dabar reikia apginkluoti Jungtinių Valstybių prekybos laivus. Laikraštis rašo, kad Rooseveltas negalėjo aiškiau parodyti savo tikslų, negu nurodydamas jį tai, kad ir prezidentas Wilsonas po 1917 m. išimties sovio paskelbimo turėjęs teisę apginkluoti prekybos laivus: „Jam nesvarbu apsaugoti prekybos laivus, kuriuos jau saugoja neutralumo įstatymas, jam rūpi įstumti Jungtines Valstybes į konfliktą“. Paminėjęs paties Roosevelto ryšium su „Pinkstar“ nuskandinimu pažymėtas smulkmenas, „Berliner Boersenszeitung“ konstatuoja: „Vašingtono vyriausybė neturi nė mažiausios teisės skystis vokiečių provokacija, vokiečių išsišokimu, vokiečių pasikėsiniu prieš „jūrų laisvę“. Pasak „Boersenszeitung“ Rooseveltas pripažįsta, kad „nėra jokio rimto teisinio pagrindo imtis jo ruošiamų tolesnių karinio pobūdžio priemonių“, kadangi jis pareiškė, jog „nereikia palniotis“ dėl „nereikšmingų smulkmenų“, kaip antai, dėl laivo vėliavos arba jo apginklavimo. Laikraštis baigdamas pastebi: „Pallekant šalyje Roosevelto kvailai žūlius melius, kurie kartojami vistik nepavirs teisybe, iš jo kalbų aiškių, aiškiausiai matyti pasiryžimas nesisakytis su tarptautine teise ir pritaikyti plutokratinės sauvalės įstatymą visiems žemynams ir visoms jūroms“.

Epizodai iš didžiojo apsupimo už Kijevo

BERLIN. Kaip DNB iš karinių šaltinių patiria, rugsėjo 14 d. sovietų kariuomenės apsupimas Dniepro ir Desnos kilpoje buvo galutinai baigtas. Tą dieną 18 valandą 20 min. iš šiaurės atžygiuojančių vokiečių avangardo dalinių vadas pranešė savo divizijai, kad įvyko susitikimas su pietų grupės šarvuotųjų avangardu. Rugsėjo 14 d. rytą dar buvo pasiliktas neuždarytas 50 kilometrų tarpas. Tuo metu iš šiaurinės grupės buvo pasiūstas stiprus žvalgomasis būrys, kad jis susijungtų su pietine grupe. Jau pirmajame kaime vokiečių tankai susidūrė su sovietų karinėmis pajėgomis. Bolševikai buvo užklupti iš netyčių. Sovietai balsiai skubėdami paliko savo autovežimius ir dingo aplinkiniuose laukuose. Kavaleristai nuzavadavo šalin, mėginami pasislėpti už šieno kupetų. Be palovos puldami ir kovodami, vokiečių tankai stūmėsi toliau į pietus pro neišbrendamas dirvas, pelkes, slėnių kelius ir miškus. Juo toliau jie važiavo į pie-

tus, tuo daugiau jie sutiko bolševikų vorų, mėginančių išsiveržti iš apsuptosios srities. Bolševikai bebėgdami veržėsi tiesiai į vokiečių prieštankinių pabūklų ugnį. Pailai siaurą vokiečių žvalgybos būrių kelią buvo matyti vis daugiau sudugusių sovietų autovežinių: sunkvežimių su municija ir maistu, pionierių reikmenimis, ginklais ir statybos medžiaga, patrankų ir kt. Vokiečių tankų taip pat buvo išėjusių iš rikiuotės, tačiau jie nesulaikomi veržėsi pirmyn. 18 val. 20 min. jie sutiko pirmuosius iš pietų vykstančius vokiečių tankus, — atsargiai slenkančius rugių laukais. Ar čia jau vokiečių, ar dar bolševikų tankai, — iš karto buvo neaišku. Koks didelis buvo džiaugsmas, kuomet abi pusės pažino vokiečių karinę vėliavą. Po kelių minučių divizijai buvo pasiūsti istoriniai pranešimai: „Susijungimas įvyko“.

BERLIN. Vokiečių pasiektų rezultatų mastą ryškiai pavaizduoja

skaitmens, iš kurių matyti, kokie buvo įveikti nuotoliai, atliekant apsupimo veiksmus per repių kautynes ir rytus nuo Kijevo. Iš Gomeelio srities viena vokiečių karinių pajėgų grupė išžygiavo į pietus mažiausia 200 kilometrų pločio frontu. Ji nuostabių greičiu pražygiavo plotą, kuris siekia Poltavą ir kurį sudaro 400 — 500 kilometrų. Antroji vokiečių pajėgų grupė, kuri pradėjo puolimą prie Kremencūgo, šiaurės linkme, peržengė Dnieprą 120 kilometrų pločiu ir pasistūmėjo į priekį šimtus kilometrų. Po 2—3 dienų ji susijungė 300 kilometrų į rytus nuo Kijevo su vokiečių šiaurės grupe, atžygiavusia iš Gomeelio srities.

Tokiu būdu vokiečių karo vadovybė sudarė milžinišką kautynių lauką, apsuptą ginkluoto žiedo, tokiu trumpu laiku, kad sovietų Budiono armija nespėjo bėgimu išvengti sunaikinimo ir paėmimo į nelaisvę.

Žinios iš Rytų fronto

BERLIN. IX. 24. Apie kovas srityje į rytus nuo Kijevo DNB gavo šį pranešimą: Plokščioje, durpių griovių išraižytoje lygumoje sovietai su raukė savo voras, patrankas ir vežimus. Tuo tarpu vokiečių kariuomenė nepastebėta suveržė naktį į rugsėjo 23 d. reples aplink šią sritį. Vokiečių patrankos uždarė paskutinįją žiedo spragą. Vokiečių daliniai puolė visiškai priešui nesitikint. Bolševikai mieguisti pašoko nuo vežimų, puolė žemyn, ieškodami priedangos. Jų arkliai ištrūko ir pasileido lyguma. Staiga sprogo visa sovietų šaudmenų vora. Aukštai į orą išlėkė skeveldros, žmonės, ras galiai, tekiniai. Vežimai susipyne vienas su kitu. Automobilai apvirto ir ėmė degti smėlyje. Iš jų šoko lauk kareiviai, kai kurie krito negyvi. Automobilai, likę be vairuotojų, važiuoja ollu, triškindami visą, kas pasitaiko pakelyje — gyva ar negyva. Kiti autovežiniai įvirsta į duobes, susiraižo į neatmezgamą kamuolį, o paskui į juos pataiko granata. Valandai praslinkus, pasirodo pirmosios balos vėliavos. Dar likę gyvi apsupti rusai atsisako nuo tolimesnės kovos.

BERLIN. IX. 24. Iš karinių šaltinių pranešama, kad vokiečių kariuomenės dalinių kovos prieš Leningradą sėkmingai vyko toliau ir rugsėjo 23 d. Po smarkių kovų vokiečių kariuomenės daliniai užėmė tolesnes sustiprintų įrengimų dalis. Viena vokiečių divizija išsiveržė į giliai įrengtas bunkeris sustiprintas sovietų lauko pozicijas ir po smarkių kovų namuose bei gatvėse paėmė vieną didesnę vie-

lovę prieš Leningradą. Kita vokiečių divizija rugsėjo 23 d. rytą, išsiveržusi į pat puolamųjų sovietų dalinių vidurį, per kovas pasiekė šarvuotųjų kilūtes prie vienos vietovės. Kiti vokiečių junginiai per smarkias kautynes, vykusias namuose, užėmė vieną vietovę ir per kovas vyras prieš vyrą išvedė iš rikiuotės daug sovietų bunkerių. Vokiečių kariuomenės daliniai, padarydami priešui didelį nuostolį, užėmė stiprias sovietų lauko pozicijas, kuriose bolševikai parodė atkaklų priešinimąsi. Visose fronto srityse prieš Leningradą vietose karinių vokiečių oro pajėgų vienetai sėkmingai prisidėjo prie sausumoje vykstančių kovų ir rėmė pėstininkų žygiavimą pirmyn.

BERLIN. IX. 24. Rugsėjo 22 d. būvyje vienas sovietų karo laivas mėgino prisitarti prie vokiečių pozicijų Oeseffo salos pajūryje. Vokiečių pakraščio baterijos tučtuojau apšaudė šį sovietų karo laivą, kuris, kelis kartus gerai paaiškius artilerijos sviedinams, užsidegė ir pasiliko stovįs. Rugsėjo 23 d. būvyje vienas sovietų mūšio laivas ir kitas karo laivas mėgino į Kronštato uostą savo artilerija prisidėti prie vykstančių aplink Leningradą sausumos kautynių. Sunkioji vokiečių artilerija tučtuojau sėkmingai apšaudė tuos sovietų laivus. Po to sėkmingo apšaudymo abu sovietų karo laivai turėjo nutraukti savo ugnį.

BERLIN. IX. 24. Vokiečių kovos lėktuvų puolimas prieš Maskvą naktį į rugsėjo 21 d. buvo nukreiptas, kaip DNB iš kompetentingų šaltinių patiria, į tikimo įrengimus ir fabrikus. Vokiečių lėktuvų stebėtojai, lėktuvams grįžtant, matė keletą didelių gaisrų įvairiose miesto dalyse.

BERLIN. DNB žiniomis iš informuotų šaltinių, rugsėjo 23 d. vokiečių lėktuvai vėl smarkiai puolė sovietų susisiekimo kelius Rytų fronto pietiniame ruože. Vokiečių karo lėktuvai be atvangos bombardavo geležinkelius ir kelius Charkovo srityje. Pataikius bomboms, buvo iš dalies sunaikinti 38 traukiniai. Daugelyje vietų buvo išardyti bėgiai ir geležinkeliai padaryti nebeįvažiuojami. Bombarduojant geležinkelių stotis, bombos pataikė į ten stovėjusius trau-

kinus su municija. Kai kurie iš jų buvo padegti. Daug prikrautų traukinių su smarkiu sprūgimu išlėkė į orą. Nukentėjo geležinkelio stočių pastatai ir sandėliai. Daug pastatų sunaikino sproginio sukretimas ir kilę gaisrai. Toje pat srityje vokiečių karo lėktuvai puolė tankus, kurie buvo parengti priešpuolui. Daug tankų sunaikino bombos, o kiti buvo taip sužaloti, kad nebegali būti naudojami.

BERLIN. IX. 24. DNB iš karinių šaltinių patyrė: Stiprios vokiečių karo aviacijos pajėgos rugsėjo 23 d. vėl sutelkė savo puolimus Rytų fronto šiaurinėje dalyje. Jų puolimai buvo nukreipti prieš Leningrado srityje apsuptą sovietų kariuomenę. Skutamu skridimu kovos ir smingamieji bombonešiai sunaikino daug sovietų artilerijos ir lauko pozicijų. Kovos lėktuvai ir naikintuvai, kurie įsikišo į kovą žemėje, parėmė vokiečių kariuomenę. Buvo padaryta daug žalos sovietų autovežimiams parke. Daug bombų pataikė į sukrautą sandėliuose ir pakrautą į vežimus karo medžiagą. Sovietų junginių kruvini nuostoliai, bomboms pataikius ir puolant žemai nusileidžiantiems smingamiesiems lėktuvams, buvo labai dideli. Vien tik šitoje kovos srityje rugsėjo 23 d. per gausius susirėmimus ore buvo numušti 25 sovietų lėktuvai.

Indai nusivylę

ŠANCHAJUS, IX. 24. Žiniomis iš Kalkutos, indų vicekaraliaus Linlithgowo tarnybos laiko pratėsimas sukėlė gilų nusivylimą indų tautiniuose sluoksniuose. Šituose sluoksniuose pareiškama, kad Linlithgowas nekuomet nesupratęs, juo labiau nereiškęs simpatijos indų tautinio kongreso reikalavimus dalyvauti krašto valdyme atmesdavęs. Jo tarnybos laiko pratėsimas rodo, kad britų vyriausybė joku būdu neketinanti Indijos reikalavimus pripažinti. Indijai pasiliekas tik vienas kelias — kovoti už savo laisvę.

IR ŠVEICARIJAI TAIKOMA BLOKADA

AMSTERDAMAS. Anglų informacijų biuras oficialiai praneša, kad dėl Šveicarijos prekybos sutarties sudarymo su Vokietija, Didžioji Britanija atšaukia Šveicarijai taikytus palengvinimus žaliavų ir pramonės gaminių gabenimui. Atelyje ir čia bus taikomi blokados nuostatai.

AMSTERDAMAS. Kaip anglų informacijų biuras papildomai praneša dėl naujos blokados prieš Šveicariją, atelyje „išmintingose ribose bus teikiama tam tikrų lengvatų importui į Šveicariją“.

BERNAS. Ligšolinėmis žiniomis, per geležinkelio katastrofą prie Thuno žuvo 11 žmonių, jų tarpe du karininkai ir penki geležinkelio tarnautojai.

Atlanto mūšyje Anglija gauna smūgį po smūgio

BERLIN. IX. 23. Antradienio Reicho sosinės spauda rašo apie Didžiosios Britanijos didėjančius nuostolius Atlanto mūšyje ir jų papildymą, atliktą naujųjų vokiečių ginklo pergalių žemėje ir ore. Abu mūšiai sausumoje ir jūroje papildo vienas kitą, pabrėžia laikraščiai, ir didina anglų karo ir visų kitų Europos laisvės puolimų beviltiškumą. Naikinamais laivų vilkstinių puolimais Atlante nuolat smarkiai sunkinama Didžiosios Britanijos padėtis. „Vokiečių povandeniniai laivai Anglijai suduoda vis kietesnius smūgius: mūšis dėl Atlanto vyksta toliau“, šitokia antraštė laikraštis „Voelkischer Beobachter“ konstatuoja, kad Anglija, išsėgandusi sunkių sąjungininkų bolševikų pralaimėjimų, turi ir Atlante konstatuoti, kokie neteisingi buvo apskaičiavimai karu Rytuose lemiamai palengvinti savo padėtį. „Mūšis Atlante energingai eina toliau, rašo laikraštis, ir tiktai paskutinę savaitę Anglija neteko 250.300 tonų talpos laivų. Tuo pat metu smarkiai sužalotas sovietų laivynas prie Kronštado ir Juodojoje jūroje, o Ita-

lai drąsiai pasiveržimu sėkmingai puolė Gibraltaro uostą. Anglų laivyno ministeris Alexanderis neseiniai tvirtino, kad mūšis Atlante Anglijai eina labai palankiai, o Churchillis reikalavo neturėti perdėtų lūkesčių ir įspėjo dėl nuomonės, kad pavojus Britanijai yra praėjęs. Nuolat anglų ir amerikiečių žinovai yra priversti konstatuoti, kad rungtynės tarp nuskandintų ir naujai pastatytų laivų, kaip ir anksčiau, vyksta turimo laivų skaičiaus mažėjimo ženklų. Laikraštis „Berliner Boersenszeitung“ pabrėžia, kad didėjančiai nuskandintų laivų skaičiai Atlante sunaikina visas britų iluzijas, kurios po praėjusių laivų nuskandinimo liepos mėnesį saloje buvo tyčia keliamos. Visai teisingai tenka kalbėti apie smarkų anglų laivų nuostolių didėjimą. Tenka įsidėmėti, rašo laikraštis toliau, kad vokiečių vyriausiosios kariuomenės vadovybės pranešimuose kalbama tiktai apie britų laivų tonazą, vadinasi, čia neįmanoma dideli paskandintų laivų skaičiai, pasiekti vokiečių jūrinių ir oro pajėgų Baltijos ir Juodojoje

jūrose. Strateginiai patariai, kuriuos, kaip ir anksčiau, tebėra užsidėjusi salos valstybė, nepasant „palengvėjimo“ dėl karo Rytuose, ir kurie neleidižia jai sėkmingai atremti savo tiekimo laivinių kasytės smaugimo, taip pat negali būti sušvelninti propagandos ofenzyvos pakartojimo prieš okupuotas sritis.

Tasso „paneigimas“

SOFIJA. Tassas, atsakydamas į bulgarų protestą dėl parašutintinkų siuntimo į Bulgariją, užginčija, kad Sovietų Rusija parašutintinkų nėra siuntusi. Ryšium su tuo, šios dienos Sofijos laikraščiai deda įvairių pas parašutintinkus rastų daiktų, pav., kišeninių lempučių baterijų, pistoletų, dėželių su sausainiais, tvarščių ir kt., nuotraukas. Visuose daiktuose yra įrašai, nurodymai ir fabriko ženklai rusų kalba, penkiakampė žvaigždė ir kt. Rytinis laikraštis „Utro“ šia proga pareiškia, kad Maskva vėl paneigia, ir tas panei-

gimas peržengia drąsos ribas. Sovietų Sąjungą turi oficialią atstovybę Bulgarijoje. Tad Sovietų Rusijai būtų lengvas dalykas pavesti savo oficialiai atstovybei Sofijoje pasiūsti ką nors, kas galėtų Sofijos policijos valdyboje štuos daiktus patikrinti.

VAŠINGTONAS. Užsienų reikalų ministerija viename pranešime patvirtino Jungtinių Valstybių konsulo Reykjavike žinią, kad 23 paskandinto prekinio laivo „Pinkstar“ igulos nariai atvyko į Reykjaviką sveiki.

Den Sowjets ein zweites Tannenberg bereitet

Die Berliner Presse zu der gewaltigen Kesselschlacht ostwärts Kiew. Der sowjetische Widerstand nicht mehr so hart wie zu Beginn des Krieges

Die ungeheuren Gefangenen- und Beutezahlen in der Kesselschlacht ostwärts von Kiew, wie sie die gestrige Sondermeldung des Oberkommandos der Wehrmacht mitteilt, bezeichnet die Berliner Presse als die „grösste Vernichtungsschlacht aller Zeiten“. Die Blätter stellen heraus, dass die strategische Auswirkung dieses gewaltigsten Sieges im Osten die Grundlage für weitere Operationen bildet, deren Ziel die endgültige Vernichtung der sowjetischen Kampfkraft sein wird. „Völkischer Beobachter“ schreibt: „Die Vernichtungsschlacht ostwärts Kiew übertrifft mit ihren bisher 380.000 Gefangenen nicht nur die grösste Vernichtungsschlacht des Weltkrieges, — Tannenberg mit 92.000 Gefangenen — um ein vielfaches, sondern lässt selbst die grossen Umfassungsschlachten dieses zweiten englischen Krieges hinter sich: Sowohl in der Polenschlacht bei Kutno wie in der Flandernschlacht gegen Briten und Franzosen wurden je rund 300.000 Gefangene eingebracht.

Die erste grosse Einkreisungsschlacht des Ostfeldzuges, die Schlacht von Bialystok — Minsk erbrachte eine endgültige Zahl von 325.000 Gefangenen. „Berliner Börsen-Zeitung“ charakterisiert die gestrige Sondermeldung über den Fortgang der ostwärts von Kiew tobenden grössten Vernichtungsschlacht der Kriegsgeschichte als eine „Zwischenbilanz“. Ferner unterstreicht das Blatt, dass der sowjetische Widerstand nicht mehr so hart und andauernd ist wie in den ersten grossen Schlachten des Ostfeldzuges, und dass die Flucht von Kommissaren und Offizieren bereits gewisse Zersetzungserscheinungen bei den Sowjets vermuten lässt. „Besonders der Einsatz der deutschen Luftwaffe, so führt das Blatt aus, hat in diese schicksalsreichen Wochen wiederum eine schlagende Bedeutung gehabt. Es handelt sich hierbei nicht nur um die Zusammenarbeit mit den Erdtruppen, sondern auch um die Aktionen im Schwarzen Meer und in der Ostsee gegen die sowjetische Kriegs- und Transportflotte. In beiden Kampfgebieten haben die deutschen Flieger dem Feind bereits jetzt vernichtende Verluste zugefügt.

In Zusammenarbeit mit der Kriegsmarine wird die deutsche Luftwaffe der nicht unbeachtlichen sowjetischen Seestreitkräfte im Finnischen Meerbusen vollenden. Der unerhörten Stosskraft der 3 deutschen Wehrmachtteile wird das gelingen, was in der Welt bis vor kurzem unmöglich gehalten worden ist, die Vernichtung der gewaltigen Kriegsmaschine, die der Bolschewismus zur Ueberflutung Europas ausgerüstet und bereitgestellt hatte.“

„Die Deutschen haben die Schlüssel zur Krim in der Hand“

„Angesichts der Lage, dass sich die Front der Krim nähert“, so berichtete der Sender Simferopol, „wurden in allen grossen Städten der Krim Volksversammlungen einberufen, in denen bolschewistische Funktionäre die Zivilbevölkerung zu bewaffnetem Widerstand gegen die deutschen Truppen aufforderten. So erklärte ein bolschewistischer Parteisekretär: „Die Deutschen haben die Schlüssel zur Krim in der Hand. Ich fordere alle Führer der Landwehr auf, die drohende Gefahr, die über der Krim schwebt, nicht zu unterschätzen. Mehr arbeiten, mehr entbehren und bis zum Tode kämpfen, das ist das einzig mögliche, was ein Bewohner der Krim heute noch tun kann.“

Kommandierender General der Sowjets gefallen

Im Laufe des 23. September wurden bei verzweifelten Ausbruchversuchen aus dem Kessel ostwärts Kiew wiederum starke sowjetische Kräfte vernichtet. In diesen Kämpfen fiel der kommandierende General des 46. sowjetischen Armeekorps.

Kein deutsches Ultimatum zur Übergabe Leningrads

Berlin, 24. September. Die Zahl der in Leningrad eingeschlossenen Menschen wird von niedriger militärischer Seite auf 4,5 Millionen geschätzt. Wieviel davon auf eigentliche sowjetische Truppen entfallen, ist hier nicht bekannt. Die Frage, ob man deutscherseits wie im Falle Warschau ein Ultimatum zum Zwecke der Evakuierung der Zivilisten aus Leningrad für möglich halte, wurde heute abend vor Vertretern der Berliner Auslandspresse von zuständiger Stelle verneint. Deutscherseits verweist man in dem Zusammenhang besonders auf die Tatsache, dass Stalin selbst Leningrad zu einer Festung erklärte, von der jedes

Küste der Insel Oesel zu nähern. Deutsche Küstenbatterien nahmen das Kriegsschiff sofort unter Feuer, das nach mehreren Volltreffern in Brand geriet und bewegungsunfähig liegen blieb. Im Laufe des 23. September versuchten ein sowjetisches Schlachtschiff und ein anderes Kriegsschiff von dem Hafen von Kronstadt aus in die Erdkämpfe um Leningrad mit dem Feuer ihrer Schiffsgeschütze einzugreifen. Schwere deutsche Artillerie nahm die Sowjetschiffe sofort unter wirksames Feuer. Unter der Wirkung des erfolgreichen deutschen Artillerie-Beschusses mussten die beiden sowjetischen Kriegsschiffe ihr Feuer einstellen.

Zum sechstausendsten Male gegen den Feind

Eine Schlachtfiegergruppe, in der neben dem Kommandeur sämtliche Staffelfkapitäne des Ritterkreuz tragen. In einer deutschen Schlachtfiegergruppe unter Führung des Ritterkreuztragers Major Weiss erfolgte, wie DNB erfährt, dieser Tage der sechstausendste Einzelstart zum

Feindflug gegen die Sowjets. Die Gruppe, in der neben dem Kommandeur sämtliche Staffelfkapitäne des Ritterkreuz des Eisernen Kreuzes tragen, hat sich durch ihr Eingreifen in den Erdkampf hervorragend bewährt. Sie fügte dem Feind hohe blutige Verluste an Menschen, schweren Waffen und rollendem Material zu. In zähen Tiefangriffen bahnte die Schlachtfiegergruppe an den Brennpunkten des Kampfes der Infanterie den Weg, setzte bis zum 19. September 197 Panzer, 12 Panzerspähwagen, 110 Feldgeschütze und 39 Flakgeschütze ausser Gefecht und vernichtete über 1100 Fahrzeuge aller Art. Diese Kampfgruppe schoss ausserdem in Luftkämpfen 87 Feindflugzeuge ab und zerstörte weitere 139 Flugzeuge am Boden. Durch Bombenabwurf und Beschuss mit Bordwaffen wurden 10 Eisenbahnzüge vernichtet, 19 Brücken zerstört und 4 Material- und Kraftstoffstellen der Sowjets in Brand gesetzt.

Massenausbildung zu Heckschützen und Flintenweibern

Stockholm, 24. September. Wie der Moskauer Rundfunk bekannt gibt, muss ab ersten Oktober die Bevölkerung der Sowjetunion beiderlei Geschlechts, vom 17. bis zum 50. Lebensjahr, an einem „Kriegs-Handwerks-Kursus“ teilnehmen. In diesem Kursus werde schiessen mit Filinte und Maschinengewehr, Handgranaten- und Benzinflaschenwerfen, auch Kartenlesen, Stellungstarnen und das „Beschleichen des Feindes“ gelehrt.

Haus von jedem Leningrader Bürger bis zum äussersten verteidigt werden solle.

Stalin selbst hat damit — so erklärt man hierzu in der Wilhelmstrasse — über das Schicksal der Stadt entschieden.

Küstenbatterien nahmen Sowjetschiffe unter Feuer

Ein sowjetisches Kriegsschiff versuchte im Laufe des 22. September sich den deutschen Stellungen an der

Chaotische Verhältnisse bei den Eingeschlossenen

Bombenvolltreffer unserer Stukas auf Schlachtschiffe und einen Zerstörer der Sowjets

AUS DEM FÜHRERHAUPTQUARTIER. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt: Im Raum ostwärts Kiew wurden gestern weitere Teile des Feindes vernichtet. Der Rest ist in zwei engumschlossene Kessel zusammengetrieben, deren Luftbild chaotische Verhältnisse aufzwingt. In wenigen Tagen kann mit der völligen Beseitigung dieser Kräfte gerechnet werden. In der Kronstädter Bucht erzielten Kampf- und Sturzkampfflugzeuge Bombenvolltreffer auf Schlachtschiffe und einen Zerstörer der Sowjets. Im Küstengebiet des Weissen Meeres vernichtete ein Kampffliegerverband ein Grosskraftwerk. Nachtangriffe der Luftwaffe richteten sich wirksam gegen militärische Anlagen in Leningrad und Moskau.

Im Kampf gegen Grosbritannien bombardierten Kampf- fliegerkräfte in der letzten Nacht Hafenanlagen am St. George-Kanal sowie an der Südküste der Insel. Grössere Brände, u. a. in Milfordhaven, liessen den Erfolg dieser Angriffe erkennen. Kampfhandlungen des Feindes über dem Reichsgebiet fanden weder bei Tage noch bei Nacht statt.

Berlin, 24. September. In Ergänzung zum heutigen Wehrmachtbericht erfährt DNB von militärischer Seite: Während die grosse Schlacht ostwärts Kiew sichtlich ihrem Ende zugeht, da alle Ausbruchversuche der eingeschlossenen Sowjets abgewiesen und darüber hinaus weitere Teilkräfte vernichtet wurden, vollzieht sich Schritt für Schritt die weitere Ein-

kreisung der Stadt und Festung Leningrad. Die Sowjets haben amtlich erklärt, dass an der Verteidigung Leningrads nicht nur die baltische Armee und Flotte, sondern auch die ganze Bevölkerung teilnimmt. Es ist also vorauszu sehen, dass Leningrad und seine Bevölkerung das Schicksal von Warschau erleiden werden.

Die deutschen Truppen, die sich nach Durchstossen des Verteidigungsgürtels jetzt bereits in den Vororten von Leningrad vorwärts kämpfen, ziehen täglich die Seile um die eigentliche Stadt fester. Alle die von den deutschen Truppen abgeschlagenen Entlastungs- und Ausbruchversuche der Sowjets ändern nichts an der Tatsache, dass Leningrad zu Lande völlig von seinem Hinterland abgeschnitten ist. Die deutsche Luftwaffe unterstützt durch tägliche umfangreiche Angriffe die Operationen des deutschen Heeres an der Front vor Leningrad und hat darüber hinaus in letzter Zeit häufig Nachtangriffe gegen militärische Ziele und wichtige Versorgungsanlagen in der Stadt selber gerichtet.

Die tägliche Schädigung der im Raume von Kronstadt versammelten Ostseeflotte der Sowjets durch deutsche Luftangriffe, die gestern wiederum zu Volltreffern auf Schlachtschiffe und auf einem Zerstörer führte, trägt ebenfalls zur Schwächung der Verteidigungskraft von Leningrad bei. Da der Verteidigungsraum von Leningrad von jedem Rückschub an Munition, Material und Lebensmitteln abgeschnitten ist und da andererseits mehr als 4,5 Millionen Menschen dort auf verhältnismässig kleinem Raum zusammenge drängt wurden, müssen sich in der Stadt in Kürze katastrophale Verhältnisse entwickeln. Auf jeden Fall steht heute schon fest, dass Leningrad mit allen seinen Reserven für den Kampf an der übrigen Sowjetfront ausgefallen ist.

Aus der non-stop-Offensive wurde ein Schönwetterkrieg

Bei schlechtem Wetter fliegen die Engländer lieber nicht

Berlin, 24. September. „Churchills non-stop-Offensive wurde ein Schönwetterkrieg“ ist ein militärischer Sonderbericht betitelt, den die deutschen Zeitungen wiedergeben. Die deutschen Flieger begreifen nicht, heisst es darin, dass der Engländer an Tagen mit schlechtem Wetter seine grossartig angekündigte non-stop-Offensive einfach unterbricht und nicht fliegt. Als Engländer den Sowjets versprach, im Westen alles zur Entlastung des bolschewistischen Bundesgenossen zu tun, glaubte der deutsche Soldat ernsthaft, es würde zu einer ununterbrochenen Kette von Luftschlachten kommen. Aus der non-stop-Offensive

aber wurde ein Schönwetterkrieg. Offensichtlich erkannte die britische Fliegerführung, dass die britische Luftwaffe den deutschen Verbänden unterlegen blieb, obwohl der Ostfeldzug hohe Anforderungen an die deutschen Flieger stellte. Das ganze Verhalten der Engländer beweist, wird in dem Bericht festgestellt, dass die Engländer selbst eines Erfolges nicht sicher sind, sondern von Anfang an nur bestrebt waren, ihre eigenen Menschen und Maschinen zu schonen. Die deutsche Luftwaffe, so schliesst der Bericht, wird Sieger bleiben, auch gegen die kläglichen Manöver, wie es non-stop-Offensive und Schönwetterkrieg sind.

Das Neueste

Zwischen der ungarischen nationalsozialistischen Partei (Graf Fidei Palffy) und der Imredy-Partei wurde, wie die Zeitung „Magyar sag“ bekannt gibt, ein Parteibündnis geschlossen, das sich „Parteivereinigung der Ungarischen Erneuerung und der Ungarischen Nationalsozialisten“ nennt.

Das Staatsdepartement bestätigte in einer Mitteilung, dass laut Meldung des USA-Konsuls in Reykjavik dort 23 Überlebende des versenkten Frachters „Pinkstar“ in guter Verfassung angekommen sind.

Von der türkischen Kaukasusgrenze wird berichtet, dass in der letzten Zeit eine grosse Anzahl Offiziere und Soldaten der sowjetischen Armee auf türkischen Boden übergetreten ist. Die Überläufer wurden entwaffnet und in Lagern interniert. Es handelt sich hierbei vielfach um Soldaten aus den Turk-Völkern der Sowjetunion.

Zum ersten Mal erklangen am Dienstagabend im Festspielhaus die feierliche Paracelsus-Fanfare, die der Salzburger Domkapellmeister Messner aus Anlass der vierhundertsten Wiederkehr des Todestages des deutschen Arztes Paracelsus komponiert hat.

Der in Agram neu akkreditierte finnische Gesandte Dr. Omi Tulas wurde gestern nachmittag vom Poglavnik in feierlicher Antrittsaudienz empfangen.

Die berühmten Archive von Simancas, die seit Napoleon dem I. Eigentum Frankreichs sind, wurden an Spanien zurückerstattet. Sie sind ein persönliches Geschenk des französischen Staatschefs Marschall Petain an Spanien.

Der Kampf der Hunde

HUMORESKE VON PITT

Des Abends, wenn es zu dämmern anhebt, dann führen die Hundebesitzer ihre Lieblinge spazieren. Teils wegen der Bewegung, teils wegen der Teppiche. Ich wohne in einem Stadtteil, wo ausser alten Gaskandelabern auch Grünanlagen mit vielen Bäumen gibt. Es ist ein Paradies für Hundefreunde. Eben wegen der Hunde. Und so sieht man denn, ehe die Nacht herniedersinkt, allerlei Männlein und Weiblein verschiedener Altersstufen langsam an den Häuserfronten entlangpilgern. Manchmal bleiben sie stehen und geben leise Pfiffe oder zärtliche Kosennamen von sich. Aber zu dieser Zeit dürfen die Hunde sich Zeit lassen. Es ist ihre Stunde.

Ich komme an eine Rasenfläche, die dem Schutz des Publikums empfohlen ist. Dies geht am sichersten schon daraus hervor, dass sie durch eine niedrige Hecke eingefasst wird. Doch leider scheinen Hunde nicht zum Publikum zu gehören. Denn auf dieser Wiese tummeln sich ihrer zwei: ein stämmiger brauner Boxer und ein schwarzweissgefleckter stachelhaarer Terrier. Das heisst: tummeln kann man das eigentlich schon nicht mehr nennen. Sie gehen aufeinander los wie Furien. Mit gefletschten Zähnen: „Rawatz, rawatz, bläff!“ bellt der kleine. „Rawau, rawau, buh!“ der grosse. Und das Echo von den Häusern ringum gibt ihre melodische Unterhaltung hundertfach verstärkt wieder.

Zu jedem Hundchen gehört bekanntlich ein Herrchen oder Frauchen. Ich blicke mich um. Rechts vor mir steht, in einem vorsintfluthlichen Strohhut, ein mageres Männchen mit einem schütterten grauen Bart. Er hat einen Zwicker auf der Nase, von dem eine Schnur übers Ohr läuft. Durch diesen Zwicker beobachtet er kühl interessiert den Vorgang. Links von mir aber steht ein schlankes, blondes Mädchen. Sie hat eine Hundeleine in der Hand und schaut mit ängstlich aufgerissenen Augen auf den ungleichen Zweikampf. „Schnurz!“ ruft sie hilflos, „Schnurz!“ „Schnurzchen! Komm doch her!“ Kein Wunder — ihr ist bange um den süssen, kleinen Terrier. Sie spitzt die Lippen und versucht zu pfeifen. Aber es kommt kein Ton heraus. Nur ein schwächliches Zischen. Da stoesse ich, um ihr beizustehen, einen gellenden Pfiff aus. „Das nützt nichts“, sagt die Schöne weinerlich. „er hört nur, wenn ich pfeife“. Ich denke mir: wie kann er hören, wenn du pfeifst, wo du doch gar nicht pfeifen kannst?

Aber kein Zweifel — hier muss etwas geschehen. Steht nicht bei Homer, dass man im alten Griechenland wilde Hunde dadurch zu beschwichtigen pflegte, dass man sich plötzlich vor ihnen auf die Erde setzte? Doch das wäre ein Wagnis. Ich habe ein bisschen Furcht vor Hunden. Meine Hose ist eben erst bezahlt. Ausserdem ist das Betreten des Rasens verboten. Jedenfalls für die Zweibeiner.

Wütend verbeissen sich die Biester ineinander. Jetzt schwinde ich mich zum rettenden Cavalier auf. Wozu steht auch dieser Alte hier so unbeteiligt da, als ob ihn die ganze Sache nichts angeht! „Rufen Sie doch endlich diesen Kötter zurück!“ schreie ich ihn an. „Warum denn?“ antwortet er ruhig. „lassen Sie sie doch!“ — „Kunstück“, sage ich, „aber ich werde einen Polizeibeamten holen. Es geht gegen jeden Tierschutz, einen so grossmächtigen Boxer auf solch einen kleinen Hund loszulassen!“ Da ruft zu meinem grössten Erstaunen das Mädchen: „Aber nicht doch! Der Boxer gehört doch mir!“ Ich fasse mich an den Kopf. „Ja wie denn? Und da haben Sie solche Angst?“ — „Freilich“, jammert sie, „er kann doch gebissen werden. Ins Bein. Oder ins Ohr. Er ist doch eine Frau. Vom schwachen Geschlecht!“ Genau so habe ich mir das schwache Geschlecht immer vorgestellt! Aber nun ist schon alles egal. Ich bin in Fahrt. Und so sage ich zu dem Manne: „Dann rufen Sie gefälligst den Terrier zurück. Wie können Sie als Hundefreund überhaupt so was zulassen!“ Der Alte sieht starr geradeaus und sagt trocken: „Ich bin gar kein Hundefreund!“ — „So!“ schreie ich, „und weshalb halten Sie sich dann einen Hund?“ — „Ich habe gar keinen Hund“, antwortet der Mann. „Ich kann Hunde nicht ausstehen. Sie werden lachen — aber von den beiden Raufbolden hier gehört mir Gott sei Dank keiner!“

„Nein — ich lache nicht. Sondern ich trete ein paar Schritte zurück, mache dann schweigend und unauffällig kehrt und verziehe mich. „Rawatz“ und „Rawau“ tönt es mir nach. Dann verstimmt das Gebell. Ich vernehme hinter mir ein rasches Trippeln. Wende mich um. Um Himmels willen — da kommt mir doch der wildfremde Terrier nachgelaufen. „Ach soo“, höre ich das Mädchen zu dem Manne sagen, dem gehört das ungezogene Biest!“ Er gehört mir keineswegs. Aber ich habe ihn heute noch. Er kann gegen Belohnung und Erstattung der Unkosten bei mir abgeholt werden.

Sportas

PIRMOJI TENISO TURNYRO DIENA

Vakar pradetas rudens lauko teniso turnyras. Pirmosios pasekmės tokios: Meilus — Mašonis 3:5, 3:6, 6:3, Vitkus — Matukas 4:6, 6:1, 6:1, Ramoškis II — Kaunackis II 6:0, 6:2, Bružas — Supronas 6:2, 6:0. Be to, be žaidimo laimėjimais užkaičyti šioms tenisininkams: Zabielskiui prieš Nack, Džindzil'auskui prieš Laurinavičių, Norkui II prieš Kerbelį, Techleriui prieš Kaunackį I, Bagdonavičiui prieš Romahn.

Aštuoni gerani tenisininkai išskirstyti į tolesnius susitikimus: Viršulis, Deltuva, Reme'kis Anilionis, Saldaitis I, Ramoškis, Jodikaitis, Kuprevičius.

Šiandien turnyras tęsiamas. Susitikimų pradžia 17 val. Numatoma jau įdomesnių kovų.

SEKMADIENI IDOMIOS FUTBOLU RUNGTYNĖS

Sekmadienį, rugpjūčio 28 d., Kauno stadione įvyks seniai lauktos futbolo rungtynės tarp Kauno rinktinės ir vokiečių karų vienuolikos. Šis susitikimas jau seniai planuotas ir dabar tik bus realizuotas.

Rungtynių pradžia 16 val.

TRUMPAI IŠ UŽSIENIO

Vokietijos Techhammerpokal varžybos eina prie galo. Paskutinės pasekmės: Dresdeno SC — Luftwaffen SV 4:1 (2:0), Admira — Stuttgerter Kickers 5:0, Schalke 04 — Austria 4:1, Holstein Kiel — SV. Jena 2:1. Favoritas yra Schalke 04.

Svedų pasiūlymas 1942 m. surengti Šiaurės Europos žiemos sporto pirmenybes, dėl kai kurių sumetimų, neaušlaukė didesnio pritarimo. Dėl to pirmenybės nukeltos į 1943 m.

Svedas Eriksonas pasiekė naują krašto rekordą kūrį metime. Pasiekė — 56,66 m. Senasis rekordas buvo Warngarde — 54,83 m, pasiekta 1936 metais.

Iš aviomodelių varžybų

S. m. rugsėjo 20 ir 21 d. d. Dainavos aerodrome Kauno Aero Klubas suruošė aviomodelių varžybas. Varžybos praėjo kukliai, tačiau rungtynių pasekmės toli prašoksta mūsų modelininkų iki šiol pasiektus laimėjimus. Vėsus rudens oras sutraukė nedaug žiūrovų, bet tie, kurie atėjo, matė tikrai geras ir įdomias varžybas.

Starto vietoje matyti išrikiuoti modeliai. Iš karto krinta į akis didelė modelininkų pažanga: modeliai gražūs, tiksūs, nebematyti tokių, kokių anksčiau pasitaikydavo. Vyriausias teisėjas instr. V. Šakalys suregistruoja modelius ir skelbia rungtynių pradžią. Tačiau stiprus vėjas netinka modeliams startuoti, ir modelininkai susimėta į prie aerodromo esantį kluoną, kur remontuoja transportuojant apgadintus modelius.

Vėjas netrukus pradeda rimti, ir patys drąsiausi ima savo modelius ir į startavietę. Tačiau išdrįsta startuoti tik Va'tkus. Stiprokas vėjas iškelia modelį 50—60 metrų kur atsikabinęs gražiai nusklendžia. Ore išbūtas laikas 2:21,1 min. Tą dieną daugiau n'ekas nestartavo ir modelininkai, susidėję į kluoną modelius, išsiskirsto į namus. Keli jų lieka saugoti modelių ir, malonų šeiminių kurdinti, tame pat kluone pernakvoja.

Sekmadienio rytą nusišypo saulutė ir varžybų dalyviai kone bėgte susirenka. Vėl ruošiasi startuoti.

Instr. Statkevičius atsiėmė naują modelį, dar visiškai nebandytą.

Apžiūri iš visų pusių savo sklandytuvą, vieną sykį pabando ir... sūliu modelis pakeliamas į 40—50 m aukštį, kur atsikabinęs gražiai sklendžia. Sukdamas ratus, toldamas nuo starto vietos. Teisėjai nuapauštais chronometrais seka modelį, ryšinininkai šoka ant dviračių ir paskui. Tačiau modelis čia pat nemano leistis. Jis jau vos įmatomas. Netrukus ir modelis ir sekėjai dingsta iš akių. Teisėjai skelbia: Statkevičiaus modelio, iki jam pranykstant iš akių, užre-

gistruotas laikas 6:25,5 min. Sujudimas. Geras startas ir kitus pasakino sukrušti, ir modeliai kyja vienas po kito. Antras modelis nuėjo į nežonomybę — tai Kiaunės. Registruotas laikas, iki jam pranykstant iš akių — 6:00 min.

Grįžta pirmojo modelio sekėjai. Nerado. Dar eilė gražių startų, vis daugiau kaip po dvi minutes. Netrukus ir trečias — Kutkauskis modelis pranyksta iš akių. Laikas 6:02 min. Tą dieną geresnių pasekmių nebuvo.

Kadangi vėjas nenurimo tiek, kad galima būtų startuoti motorinius modelius, rungtynes teko pratęsti dar ir pirmadienį.

Pirmadienį laimė nusišypojo. Dviejų silpnas vakaris. Instr. Tamulaitis modelis pirmasis šauna į erdvę. Nesant kylančių srovių, modelukas, sukores 0:38,6 min., gražiai tūp'a. Apie pietus atsiranda silpnų kylančių oro srovių, ir pasekmės gerėja. Štai, Šidlauskio motorinis modelis išlailko 0:43 min., Tamulaitis 0:53,2 min.

Tada varžybose pasirodė gabus modelininkas Augūnas. Ir neapvilia. Jo modelis išlailko ore 1:32 min. Ši pasekmė ir lieka geriausia iki rungtynių galo. Galutinės pasekmės yra šios:

Sklandytuvų klasė. 1. Statkevičius, J., laikas 6:25,5 min., 2. Kutkus, L., laikas 6:02 min., 3. Kiaunė, K., laikas 6:00 min.; Motorinių klasė. 1. Augūnas, A., laikas 1:32 min., 2. Tamulaitis, V., laikas 0:53,2 min., 3. Šidlauskas, A., laikas 0:43 min.

Politruko raportas apie bolševikinės agitacijos nesėkmę

Kokiomis nuotakomis vyko rinkimai | Aukščiausiąją TSRS Tarybą

Vieno pabėgusio bolševikinės kariuomenės politruko bute buvo rastas įdomus dokumentas — raportas apie Aukščiausiosios TSRS Tarybos rinkimų agitaciją tam tikroje Lietuvos dalyje. Iš raporto daialiai matyti, kokia nuotaka vyravo bolševikiniais laikais Lietuvos kaime ir kokiais troškimais tenai buvo gyvenama.

Minimojo raporto vertimas atrodo šitaip:

PULKO KOMISARUI SEVASTJAKOVUI

Pranešu apie Šakių rinkiminės apygardos agitatorių kolektyvo (18 žm.) rinkimuose į Aukščiausiąją TSRS Tarybą atliktą darbą.

1) 1941. I. 11 d. 9 val. 16 agitatorių buvo pasiūsta agitdarbiui į aštuonis valsčius, kurie sudarė 26 rinkimines apylinkes, plius trys apylinkės Šakių mieste. Visas darbas buvo dirbamas tiesiogiai: vietovėse (apylinkėse), ir atsižvelgiant į aplinkybes būdavo taikomos vienkios ar kitokios priemonės pastebėtiems priešrinkimio paruošimo trūkumams pašalinti.

2) Darbo sąlygos: agitkolektyvo žmonės visi kaip vienas pareiškia, kad

darbo sąlygos, kuriose jiems teko veikti, buvusios labai savotiškos ir kartu labai pamokančios. Mūsų komandieriai agitatoriai, galima sakyti, pirmą kartą savo akimis pamatė tokį atkaklių klasinio priešo pasipriešinimą, koks yra buvęs Šakių valsčiuje. Buožija, dvasininkija ir atkaklūs kontrrevoliucionieriai veikė pasivadinę „Tėvynės Gelbėjimo“ grupe.

Galima duoti visą eilę pavyzdžių tų metodų, pagal kuriuos dirbo prešas. Pavyzdžiui:

Grįskabūdžio valsčius (jeigu galima taip išsireikšti) pasiekė formalinį rinkimų į Aukščiausiąją TSRS Tarybą boikotą. Visa toji apskritys (? vert.) balsavo tik 19%.

Grįskabūdžio miestelyje (pagal agitatorių drg. Leščenko ir Sokolo pranešimus) atmosfera buvo tiek prityvinkusi, kad klasiniai priešai pradėjo plėšyti plakatus ir šūkius, lančytis butuose su kaukėmis ant veidų, grasinami visiems, kurie eis balsuoti, mirtimi ir padėgimu. Toks agitatorių pranešimas buvo arefikštas valkomo partijos sekretoriui. Šito pasekoje tame miestelyje buvo areštuoti 8 asmenys, įtariami kontrrevoliucine veikla.

Buvo ir tokių atsitikimų, kad atskiri asmenys išbraukdavo kandidatus į debutatus, prikabinėdami ir kitus tą pat padaryti.

O taip pat buvo rasta eilė antisovietinių atsisaukimų, pasirašytų „Tėvynės gelbėjimas — 27“ ir kit. Jūs pažiūrėkite, koks beprincipiškumas (bezprincipnost?) vert., kokia galematija (?) rašoma tuose atsisaukimuose.

Toliau nupasekojamas atsisaukimų turinys.

NEW YORKAS. „New York Times“ praneša iš Melburno, kad Viktorijoje pirmą kartą įvyko visiško svarbiausių aikščių užtemdymo pratimas. Esą, iš viso buvo aptemdyta 3.000 kvadratinų anglišku mylių plotas.

Saugokimės gaisrų žiemą

Besiartinant žiemai, kyla įvairių rūpesčių, susijusių su priešgašrine gyvenamųjų vietovių apsauga.

Kaip žinome, nemaža gaisrų žiemą kyla dėl netvarkingų kaminių, krosnių ir kitokių ugnies židinių ar dėl netinkamo krosnių kūrenimo. Iš kitos gi pusės, žiemos metu gaisrai yra ne tik nuostolingi, bet ir reikšmingi tuo, kad žiemos metu gyvenamųjų butų klausimas yra opanis, kaip, sąlysiams, vasara.

Todėl dabar, rudenį, yra tinkamiausias laikas reikiamai šiuo reikalu pasirūpinti.

Žiemai atėjus, paprastai krosnių darbas iš pradžių esti perkrautas. Pačios krosnyje būna atidrekusios, dažniausiai, netvarkoje, langai ir durys nesandarūs, plyšėti, todėl šalčiams prasidėjus visi šie trūkumai, paprastai, yra kompensuojami intensyviu krosnių kūrenimu, kuris ir didina gaisrų pavojų.

Tos nelaimės išvengti reik'a:

1. Prieš pradėsiant kūrenti krosnis gerai išvalyti visus dūmtraukius. Patikrinti pačias krosnis, viryklas ir pašalinti visus trūkumus.
2. Kaminius išbaltinti, nes baltame fone lengviau galima pastebėti plyšius, kurie nuo dūmų aprūketa.
3. Patikrinti laikinąsias krosnis, elektrinius įrengimus ir centrinių

krosnių įrengimus ir, esant reikalui, juos pertvarkyti.

Be to, re'kia pašalinti kitas gaisrui kilti palankias priežastis, būtent:

Nekrauti ant krosnies malkų, nedžiauti arti krosnių drabužių ir kitokios panašios namų mantos.

Vakarais darbo metu vartoti tik gerus ir tinkamus su sveikais stiklais žibintuvus.

Nevertoti žibalinių ir kitokių atviro ugnies žibintuvų pašarinose ir tvartuose, jei juose yra laikomas pašaras.

Gyvenamosiose patalpose žibalines lempas kabinti tinkamoje aukštumoje. Lempų stiklai ir degamoji mašinė tur būt išvalytos ir sveikos. Negalima sudužusių stiklų kilnuoti popieriumi.

Žiūrėti, kad į primusius nebūtų privartyta per daug oro.

Neplėstyti į krosnis, laidynes ir į virtuvės benzino, spirito, žibalo ir kitokių panašių pavojingų skysčių.

Nemėtyti degtukų, ta'p pat saugėti, kad jie nepakliūtų į mažų vaikų rankas.

Visos šios priemonės mažina gaisro pavojų, bet neapneago nuo tos nelaimės. Todėl turime būti visada pasirėngę su gaisru kovoti, o tam reik'a:

1. Parūpinti iš anksto bent pa-

štal, įsigyti cheminius gesintuvus, o jei jie yra, tai naujai užtaisyti.

2. Paręngti dėžes su smėliu ir bertuves.

3. Apsaugoti vandens šaltinius nuo užšalimo.

4. Išvalyti pravažavimus ir kiemus, kitaip tarant, žiūrėti, kad jie nebūtų užversti bet kuria medžiaga ar daiktais.

5. Žiemos metu kaskart atkasti pravažavimuose sniegą ir pašalinti leda.

Visi tie žygiai nėra sudėtingi, todėl visi galime ir turime jų imtis.

Lietuvos Ugniagesių Organizacijų Sąjunga

Atsargiai su benzinu

Rugsėjo mėn. 20 d. Garliavos valsčiaus, Tvarkiškų km. pas ūkininką J. S., šeimai vakarienėjant, apie 22 val. pradėjo gesti lampa. Namų šeimnininkė atinešė penkių litrų talpos skardinę, kurioje buvo apie 3 l gauto iš nežinomo piličio mainais žibalo ir, norėdama pilti žibalo į lampą, atsuko arti degančios lempos metalinį indo kamštį. Vos tik spėjo indą atidengti, tuojau įvyko sprognas, ir tariamas libalas išsitaškė kambaryje, kuris vienu ypu užsidegė.

Taip staiga įvykusį gaisrą pavyko užgesinti tik padedant ten atsitikusiai buvusiam geležinkelio ugniausių komandos viršininkui. Kambaryje sudėgė paveiklai, drabužiai, apdegė sienos ir grindys. Be to, nukentėjo šeimnininkė, kuri, gelbėdama mažą lopšyje gulėjusį vaiką, gerojai nudėgė kojas.

Į L. U. O. Sąjungą buvo pristatytas tariamojo žibalo pavyzdys. Pasirodė, kad tai benzinas.

Tenka girdėt, kad aplinkinių kaimų ūkininkai šiuo metu yra mainais išig'je nemaža benzino, kurį vartoja vietoje žibalo.

Ryšium su tuo, L. U. O. Sąjunga įspėja visus ūkininkus, kad benzino negalima naudoti nei lempoms, nei primusams ir, be to, negalima žibalo pilti į degančią lampą.

Perkant iš nežinomų asmenų žibalo, reikia būti skylesniems ir nepirkti prekės, kurios vertės negalima nustatyti vietoje.

Lietuvos Ugniagesių Organizacijų Sąjunga.

Malūnininko rankovės

Iš Amerikos Valiulis atsivežė krūvą dolerių ir gražių dukterių. Kiek buvo tų dolerių niekas nežino, tik visi pamatė, kad Valiulis sklype dygte išdygo garinis malūnas.

Kai jau visas buvo baigta, meistras pasisaukė Valiulį ir reikšmingai šypodamasis paklausė:

— Su rankovėmis ar be rankovių norite malūno?

— Nežinau, mister. O kas tai yr'?

— Tai yr', — pamėgdžiodamas Valiulį, kalbėjo meistras, — tokios rankovės, mister, į kurias įdulkta po truputį miltų, o vakare jau iš jų išpili gera pusmašė. Matai, tai tokios dėžės, o rankovėmis jas vadina todėl, kad seniau, kai dar buvo tik vėjiniai malūnai, malūnininkai kišdavo plačias, galuose užrauktas, rankoves, į maišą ir po truputį išnešdavo rankovėse miltų. Jis, matai, žiūrėdavo ar miltai nedega... Nyksta vėjiniai malūnai, nyksta ir plačios rankovės, o mes išradom šį tą geresnio, praktiškesnio...

— O ar tai bus be skriaudos? — paklausė Valiulis.

— Kokia čia skriauda! Sauja miltų — ir tai nuo visų lygiai. Nė vienas nebus nusikriaustas... Tai, suta-tar? Žinoma, magarytošius bus?

— Daryk ką nori, bet aš n'eko nežinau.

— Kiekvieną vakarą turėsi „rankoves“ ištuštinti.

— Jei jau taip reikia...

Meistras padarė rankoves. Miltai į jas dulkėjo nuo visų lygiai — niekas nebuvo nusikriaustas.

Gyvenimas bėgo. Valiulio dukte vakarėliuose ir gegužinėse greičiau sukosi negu girnos tėvo malūne. Ir labiausiai ji troško būti Pakriausio berno Napalio sukama. Tai vyras!

Su juo šokdama Emilija vos kojomis žemę siekia. O kai Napalys trypteli — tai kibirkštis pasaga skelbia. Bet labiausiai ji mėgėta būti šalia, kai Napalys dainuoja. Ji atsisloja visai arti, arti ir, kai Napalys susūnka: „Po tuo klevu, po žaliuoju“... iš lempos iššoksta liepsna, suvirpa ore ir užgęsta. Tada ji prisiglaudžia prie Napalio ir viską užmirsta. Tik nubunda, kai kuris nors, uždeges lempą, pasako:

— Kai tu, Napaly, užplėši, bijau, kad varpinė kada nors nesugriūtų.

Visi juokias, o Emilija nori dar kartą išgirsti „Po tuo klevu, po žaliuoju“ ir pamatyti gestančią liepsną...

— O tu geriau žiūrėk savo rankevių.

— Mano rankovės tai tvarkoj, aš jomis enarglio nešiuostau, bet tu...

— Ne tas, ne tas, tėva, bet tas, į kurias miltai byra ir iš kurių tu bekonis peni...

— Tik dabar Valiulis pamatė, kad čia kažkoks nepažįstamas bernas, tikriausiai atsiūstas jo konkurentų.

— Po velnių, — nusispiovė malūnininkas, — apie kokias tu čia rankoves klieidi? Nešdinkis lauk iš malūno, arba aš lėpeiu tave raitą iš čia išjoti.

— Susimaisiu ir pats važiuotas išvažiuoju. O dėl rankovių — tai teisme išsiaiškimsim.

Gandas apie tą įvykį tuojau pakliūdė po apylinkę. Valiulis nuėmė „rankoves“, bet malūno skaidius su mažoju. Prie malūno dirbo tik Napalys. Pusryčius ir p'etus jam Emilija atnešdavo į malūną, o tėvas visai malūne nesirodė. Bet tuo viskas ne-

J. V. NARBUTAS

sibaigė. Po mėnesio Valiulis ir Napalys gavo kvietimus į teismą.

— Prisistatė visi driskiai malūnu, tai ir priekabauja. Kiek ūkininkų, tiek ir malūnininkų — ir vis dar stotasi, lenda į skolas, — niurnėjo Valiulis.

— Emilija dar kartą pasakė tekėsianti už Napalio. Ji su nieku ir nesiskaitė, tarėsi visais reikalais su juo, tarėsi, jis būtų šeimnininkas. Tėvui skaudėjo širdį, bet jis nematė jokios išlities. Dar ta prakelkta byla! Jei jis praloš, tuoj pasklis gandas ir pas jį niekas nebemals. Ir jis sugalvojo. Prieš pat teismą Valiulis pasakė Napaliui:

— Na, jei būtų laimėstu, paduosien pirmus užsakus...

Napalys užraudo, bet nieko neat-sakė. Emilija buvo linksma, o važiuojant į teismą, vyras visą keičią tylėjo, o ji viena čiauskėjo.

Po priesaikos Valiulis galvojo: jei Napalys sulaukys priesaiką ir palidys už jį, užsakus jis paduos, bet juk pirmi užsakai, tai dar ne jungtuvės, o tems tai jau visa tėvo galia jis pasipriešins.

Emilija galvojo: nejaugi j's dėl manęs sulaužys priesaiką. Tai įrodytu, kad jis mane myli, bet aš už jo netekėsiu...

Atėjo eilė Napaliui budyti.

— Tai kaip ten su tom rankovėm? — paklausė teisėjas.

— Jokių rankovių nebuvo...

— Niekšas, — pagalvojo Emilija, — juk jis lauzo priesaiką!

— Bet buvo, — tęsė Napalys, — paprastos dėžės, kurias po to įvykio šeimnininkas nuėmė ir sukapojo.

Valiulis turėjo sumokėti leškoviui 10 litų civilinį leškinį, teisėjas jį pa-barė — ir taip visas pasibaigė. Napalys tuojau dingo iš teismo salės, jį pasivijo Emilija.

— Kur tu eini?

— Bet kur. Man dabar visi keliai lygiai geri, lygiai blogi, o visi laisvi.

— Na, tai einam pas kuniga.

— O ką tėvas?

— Ne gi su tėvu tu tuokies?

Valiulis buvo niūrus. Jis pamažu nuėjo į smuklę. Ten susirado draugų. Gėrė daug, o apmaudo negalėjo paskadinti. Ir dabar pyko tik ant Napalio, o tą pyktį dar labiau didino draugai.

— Na, ir samdinį turėjai.

— Teks ir tėva į kartuves atiduotu.

— Girdėjau, kad tu jam jau kaip ir tėvas? — klausinėjo.

— Jam? Tėvas! Stuobrys jo tėvas, — trenkė kumščia į stalą Valiulis.

— J smuklę atėjo Emilija ir Napalys.

— Na, tėveli, mes jau po užsakų, važiuokim į namus.

— Galit ir pėsti pareiti.

Emilija su Napaliu išėjo. Jie ilgai laukė tėvo. Pavakaręj pamažu svyruodamas jis atėjo. Ištraukė iš Napalio rankų vadeles ir pro dantis iš-košė:

— Galit sėdėt, aš pakeleivius visades pavėžinu.

Važiavo tylėdami. Prieš akis buvo keilias, bet Valiulis jokios išlities nematė. Tas keilias veda į namus. Bet kas toliau! Išvarys Napalį, pats mals — tai vėl visi sakys, kad jis teisingai samdinį išvarė ir vėl įtaisė rankoves. O gal geriausia taip ir palikti? Tegų mala Napalys. Bet jei jis paliks, tai po pirmų seks antri užsakai ir taip toliau. O tegu ir taip — ar gi jis ne šaunus vyras. Teisingas. Jei jis mals — vėl visi grįš į jo malūną; žinos, kad jis neeuka, teisme liudijo prieš uošvi...

— Valiulis padavė Napaliui vadeles.

— Kas šeimnininkas, tas ir važiuoja.

— Jis patogiai atsilošė sėdynėj.

— O man jau laikas palisėti... Tik tu neįsitaikyt vėl kokių rankovių — geriausia malūnininkui vaikščioti visai be rankovių.

KRONIKA

KAUNO MIESTO KOMISARO SKELBIMO NR. 27 ATTAISYMAS
Skelbimo 1 str. pradžioje įsibrovė klaida; reikia skaityti „Visi nacionalizuotų namų nuomininkai įpareigojami“ ir t. t.

KAUNO MIESTO KURO SKYRIUS
nuo rugsėjo 25 d. persikelia į Sapiegos g. 4a, I aukštas.
Leidimai namų pirkti bus vėl duodami nuo rugsėjo 29 d.

DOVANA SUŽEISTIESIEMS VOKIEČIŲ KARIAMS
Kauno Miesto Savivaldybė turimuose prie Kauno ūkiuose, tarp kitų daržovių, augina ir vynuoges. Visą šią metų vynuogių derlių savivaldybė paskyrė sužeistiesiems vokiečių kariams, kurie gydomi Kauno ligoninėse. Savivaldybė džiaugiasi, galėdama nors tuo pareikšti savo nuoširdumą mūsų išvadotojams. (v.)

PERSITVARKO BUTŲ SKYRIUS
Prie Miesto Savivaldybės veikia butų skyrius. Dabar jis pertvarkomas: sumažinamas kontorų skaičius ir iš dalies pertvarkomas personalas. Butų skyriaus viršininku paskirtas Varnas. Skyriuje darbo labai daug. Jam teko kaip tik rūpintis atitinkama globa paliktų butų, žydams išskrausčius į Vilijampolę. Daug darbo sudaro ir pats gyventojų kilnojimas. Šis reikalas galutinai dar nėra baigtas. Be kita ko, Butų skyriui tenka atlikti naujus butų išmatavimus, nes bolševikų padaryti tie išmatavimai yra netikslūs ir nepilni. (v.)

PRADĖS VEIKTI VALSTYBINĖ SKAITYKLA
Netrukus pradės veikti Valstybinė skaitykla, kuri atidaryta Centrinės Valst. bibliotekos patalpose, Miško g. 1. Knygos skaitytojams numatoma pradėti išdavinti spalio mėn. Tuo tarpu tvarkomos kartotekos ir kt. Mat, bolševikų viešpatavimo laikais biblioteka buvo suversta, kad dabar reikia nemažai laiko, kol vėl visa reikiamai sutvarkoma. (v.)

„VALGIO“ UŽKANDINĖSE KASDIEN VALGO 20.000 ŽMONIŲ
„Valgis“ šiuo metu Kaune turi 12 užkandinių — valgyklių, 8 svetaines, 3 kavines. Be to, Palangoje ir Birštone kurhausus. „Valgio“ užkandinėse Kaune kasdien valgo per 20.000 žmonių. Neturtoje rajonuose kaip tik iki šio „Valgis“ savo užkandinių neturėjo. Jų reikalas jau seniai pribrendęs, tačiau „Valgis“ tas užkandines tik šiuo metu tegali atidaryti. Pirmiau nebuvo gautos tinkamos patalpos ir reikėjo daryti pagrindinius remontus. (v.)

Kauno Teatras

Penktadienį, rugsėjo mėn. 26 d., **CARMEN**
G. Bizet 4 v. opera
K. Petrauskui dalyvaujant
Bilietai nuo 3—15 Rb.

Šeštadienį, rugsėjo mėn. 27 d., **KLASTA IR MEILĖ**
F. Šillerio 9 p. tragedija
Bilietai nuo 1—8 Rb.

Sekmadienį, rugsėjo mėn. 28 d., **TANNHÄUSER**
R. Wagnerio 4 p. opera
K. Petrauskui dalyvaujant
Bilietai nuo 3—15 Rb.

Spektaklių pradžia 18,30 val. Bilietai parduodami nuo 10 iki 12 ir nuo 16 iki 19 val.; šventadieniais — nuo 12 iki 14 ir nuo 16 iki 19 val.

KAUNO MIESTO JAUNIMO TEATRO SEZONO PRADŽIA

Sekmadienį, rugsėjo mėn. 28 d., 15 val.
PREMJERA
12 BROLIŲ JUODVARNIAIS LAKŠČIUSIŲ

S. Čiurlionienės 4 paveikslų pasaka.
Bilietai nuo 0,5 iki 4 rublių — parduodami teatro kasoje (Laisvės Alėja 41) nuo 10 iki 15 ir nuo 17 iki 19 v. 1274

I LAISVĖ

Redakcija — Duonelaičio 24, II a., vyr. redaktorius tel. 20520, redakcijos sekretoriaus — 21414, redakcijos — 20530. Interesantai priminėjami 12—13 ir 17—18 val.
Administracija — Duonelaičio 24, I a., tel. 26375.

ATGAIVINTA JAUNŲJŲ ŪKININKŲ VEIKLA

Bolševikinės valdžios metais gražus jaunųjų ūkininkų ratelių dešimties metų darbas neoficialiai buvo nutrauktas. Jaunieji ūkininkai neturėjo savo spaudos, paskirti vadovauti armenys visai nesirūpino gamybiniais vasaros darba's, parodėlėmis, nebuvo skelbiama jokių varžybų, sustojo ūkinio švietimosi darbas — JŪR buvo pasmerkti žlugti. Praslinkus pro mūsų kraštą karo vėseliai, naujai atgaivintieji Žemės Ūkio Rūmai vėl susirūpino tolimesniu JŪR veikimu. Per agronomus su JŪR vadovais ir jaunaisiais ūkininkais vėl užmegstas ryšys ir jie nuolat instruktuojami. Ž. Ū. Rūmų leidžiamame „Ūkininko Patarėjyje“ įvestas jaunojo ūkininko kamps'as. Paskutiniuoju laiku jauniems ūkininkams paskelbtos vaismedžių sėklų ir gilių rinkimo varžybos. Atsimentant ankstyvesnei JŪR darbštumui, laukiama gražių vaisių. Varžybos paskatinti „Sodyba“ ir „Lietūkis“ paskyrė vertingas premijas.

JAU REGISTRUOJAMI ATVYKUSIEJI I KAUNĄ APSIGYVENTI ASMENYS

Palangos g-vė 1 (buv. žydų mokykloje) pravedama registracija atvykusiųjų dabar į Kauną apsigyventi asmenų. Šiose patalpose registruojami atvykusieji iki rugsėjo 25 d. Vėliau atvykusiesiems reikės registruotis adresu biure, pristatant ten pagal asmens dokumentus bei namų knygas užpildytas anketas. (v.)

CENTRINĖ VALSTYBINĖ BIBLIOTEKA GAVO NAUJAS PATALPAS

Centrinė Valstybinė biblioteka nemaloniai Malronio gatvėje gavo savo reikalams dviejų aukštų namus. Tuo būdu dabar biblioteka jau turės erdvas patalpas, kur galės sukrauti perimtasias iš dvarų bei pabėgusiųjų ir Sov. Rus'ja ar bolševikų išvežtųjų asmenų istorinės reikšmės turinčias knygas. Tokių erdvių patalpų bibliotekai jau seniai reikėjo. (v.)

KAUNO KONSERVATORIJĄ PRADĖJO MOKSLŲ METUS

Š. m. rugsėjo 16 d. pradėtas darbas Kauno Konservatorijoje. Kai kurios dėl techninių priežasčių dar neveikiančios klasės pradės darbą spalio mėnesio pirmomis dienomis. Klausytojų dabar yra 250. Iki šio skaičiaus 40 yra naujai įstoje ir 20 asmenų yra grįžę atgal į konservatoriją iš nutrauktųjų mokslų dėl bolševikų teroro. Norinčių stoti yra ir daugiau, tačiau tuo tarpu dėl techninių priežasčių jie negalės būti priimami. (v.)

GERSIM AŽUOLŲ GILIŲ KAVA

„Sodyba“, norėdama pakeisti ankėčiau importuojamą pupelių, o iš dalies miežių, rugių ir kviečių kavą, per savo skyrius ir punktus visame krašte supirkinėja ažuolių giles, iš kurių bus gaminama kava. Šiuo metu „Sodybos“ skyriai veikia ir giles supirkinėjamos šiose didesnėse krašto vietovėse: Kaune — Laisvės al. Nr. 29, Vilniuje — Didžioji g. Nr. 30, Šiauliuose — Tilžės g. Nr. 180, Panevėžyje — Ramygalos g. Nr. 15, Kėdainiuose — Lauko g. Nr. 23, Vilkaviškyje — Daukanto g. Nr. 5, Utenoje — Stoties g. Nr. 7. Be to, krašte įsteigta ir naujai atidaroma visa eilė punktų — poskyrių. (t.)

VIENUOLYNAMS GRAŽINTOS BIBLIOTEKOS

Centrinė Valstybinė biblioteka gražino Marijonų valstybinę ir Marijampolę ir Kazimieriečių vien. ir Pašaislį jų bibliotekas. Bolševikams užėmus Lietuvą ir vienuolynus uždarius, Centrinė Valstybinė biblioteka perėmė jas saugoti, kad jos nebūtų visiškai sunaikintos. Didesnė dalis knygų buvo religinio turinio. Tačiau dauguma jų dėl savo senumo ir kt.

Visiems dalyvavusiems

ADOLFO GERDVILO

laidotuvėse ir padėjusiems mums toje liūdesio valandoje, reiškiame nuoširdžią padėką. Ypatingą padėką reiškiame p. P. PODLIASKIENEI, p. P. STRIPINIUI ir kitiems A/B „GerMaPo“ tarnautojams.
Gerdvilų šeima

Smulkūs skelbimai

JEI IŠVERSTI KA NORS REIK, I SAPIEGOS 6 EIK.

Vertimų biuras „Plunksna“ verčia į vokiečių kalbą prašymus, pažymėjimus ir kitus raštus. Kaunas, Sapiegos (buv. Tolstojaus) g. 6 nr. Tif. 23727. 1223(15)

Ieškau tarnybos. Šaltkalvis, mechanikas, dirbęs ilgas metus kariškose dirbtuvėse. Kreiptis Taikos g-vė 58. 1291(1)

Kvalifikuota mašininkė, turinti stažą, ieško vietos. Sužinoti: Administracijoje. Nr. 125. 1290(2)

J. SMORIGOS LABORATORIJA

atlieka visus medicinos analizus. Šančiai, Olandų g. Nr. 4. Tel. 41574. 1222(10)

Kariai ir buv. kariai, kas žino apie artilerijos štabo rikiuotės dalinių kareivį Antaną Gasdžiūną, buvusį Varėnos poligone ir prieš patį karą, šeštadienį, kaip su skaudancia koka, perduotą ligoninei, ar pirmoje karo dienoje paliktą poligone sargyboje — praneškite Ignui Gasdžiūnui, Pakruojo valsčiaus viršaičiui. 1195(3)

Prityręs buhalteris — korespondentas, mokas gerai žodžių ir raštu vokiškai, ieško vietos. Siūlyti raštu „I Laisvė“ administracijai dėl „Varno“. 1263(4)

Kas žino apie art. lt. Brūzgą Vladą, kilusį iš Marijampolės valsč., Būdviečių km., paskutiniu laiku buvusį Pabradės poligone, prašom už atlyginimą pranešti L. Bruzgal, Šančiai, arba V. Skrabuliui, Kaune, Zanavykų g. 19. 1257(3)

Verpyklai reikalingas verpėjas — meisteris, ten pat prityręs sodininkas prie medelyno, skambinti 8—9 val., tel. 26919. 1309(3)

Š. m. rugsėjo mėn. 23 d. paimtas dviratį iš kiemo, Savanorių pr. 129. Dviratį paėmė apsaugos batalijono trys kariai. Prašau skubiai gražinti aukščiau minėtu adresu. Negrąžinus trauksiu teismo atsakomybėn. 1319(1)

Tuoju reikalinga 3 asmenų šeimai mokanti virti ir visą namų ruošą namų darbininkė. Kestučio 30, bt. 6 nuo 17 val. iki 21 val. 1311(1)

Reikalinga ateinanti arba nuolatinė tarnaitė. Trakų g-vė Nr. 17, bt. 6. 1313(1)

Rugpjūčio 22 d. pamestas partizano liudijimas Nr. 2109. Radusį prašau gražinti Drobės g. 1305(1)

Pirmąją karo dieną, Šakių — Vilkaviškio tarpe, dingo partizanas Juozas Kulvinskas. Apeirtojas buvo juodu su dryžūkais kostiumu, šviesiom reiktorko kelnėm — „galofe“, juodais batais ir šviesiu ploščium. Važiavęs su dviračiu. Kas turi žinių, pranešk: Kaunas, Savanorių pr. 80 arba Vilkaviškis, Gudelių km. 1306(1)

Miškų V-bos valdininkui reikalingas geras kambarys su baldais. Pasiūlymus siųsti „I Laisvė“ Administracijon Nr. 1331. 1307(1)

Reikalinga tarnaitė namų ruošai ir virimui. Parodos g-vė 9, bt. 2. 1317(1)

RADIJO TAISYMAS

Kvalifikuotas technikas taiso radijo aparatus. Telef. 28244 (buv. 23286). Skambinti 7—10 val. ir 21—23 val. 1325(1)

Kas žino apie pusk. šoferį Antaną Motiejūną, Nikodemo s., tarnavusį Varėnos poligone. Maloniai prašau pranešt: Kaunas, A. Panemunė, Dr. Griniaus sanatorija, Audiokla'tel. 1318(1)

Duosiu anglų kalbos pamokas už vokiečių. Taip pat ruošiu mokinius 1—4 gimnaz. klases. Kreiptis 19—21 val. Bažnyčios gt. 21. 1323(1)

K. DUBOŠINAS

Moteriškų rūbų siuvėjas. Priima užsakymus. Kaunas, Daukanto g-vė 7, bt. 6. 1319(4)

Tarnautojas ieško kambario prie šeimos Žaliakalnyje arba centre. A. Lukošūnas, Mateikos 32-5. 1322(1)

Mašininkė bei kontoristė su ilgamete praktika. Šiek tiek mokanti vokiečių kalbą, turinti geras atestacijas, ieško vietos. Rašyti: „I Laisvė“ administracijai Nr. 1352. 1324(1)

Parduoda motoras, elektros 5 ps. Sužinoti: Radvilėnų 8, bt. 3. 1327(1)

Reikalingos medicinos seserys ir akušerės Tauragės apskr. ligoninei. Kreiptis į ligoninę. 1321(1)

Policininką, kuriam pil. N. įteiktė pamestą užsienio pesą, prašau gražinti man. E. Osinui, Obuolių g-vė 12 arba II-a'i nuovadai. 1313(1)

turėjo nemažos istorinės vertės. Kartu su knygomis gražinti religiniai ir dalies paveikslai. (v.)

ANTAVILIŲ NAMŲ ŪKIO MOKYKLA

Ši mokykla yra Vilniaus apskr., Nemenčinės valsč. (Nemenčinės paštas). I mokyklą priimamos mergaitės, ne jaunesnės kaip 15 m. amžiaus, baigusios pradžios mokyklos 4 skyrius. Mokslas nemokamas. Prie mokyklos veikia bendrabutis, kuriame mokinės gauna nemokamai butą, maistą, kurą ir šviesą. Visai neturtingos mokinės gauna dar pašalpus. Mokslas prasidės spalio mėn. 1 d. Prašymą su gimimo metrika ir iš-

eltojo mokslo liudijimų reikia siųsti mokyklos vedėjos vardu.

Mergaitės, naudokitės puikia progą lengvomis sąlygomis įsigyti teoretinių ir praktinių žinių iš namų ūkio srities. Mokyklos Vedėja 1331(1)

BUENOS AIRES. „Accion Argentina“ nariai trečiadienį vakare Buenos Airos miesto centre surengė prieš vokiečius nukreiptas demonstracijas. Tuoj įsikišo policija ir devynis demonstrantus suėmė.

RADIJO PROGRAMA

Penktadienis 26. IX.
6.00—Maldos, dienos mintys; Rytinis koncertas; 6.40 — Mankšta. Vadovauja K. Marijošenė; 7.00 — Žinios vokiečių kalba; 7.15 — Žinios, pranešimai, tolimesnė dienos programa; 7.45 — Koncertas; 8.15 — 9.15 — pertrauka; 9.15 — Žinios; 9.30 — Koncertas; 10.10 — Mokslo įvairenybės; 10.30 — Koncertas; 11.30 — Lietuviški kryžiai. A. Rukštelės paskaita; 11.45 — Liaudies dainos; 12.00 — Varpų muzika iš Karo muziejaus, žinios, tolimesnė dienos programa; 12.20 — Tarpinė muzika; 12.30 — Žinios vokiečių kalba; 12.45 — Vidudienio koncertas — (transliacija iš Vokietijos); 14.00 — Žinios vokiečių kalba; 14.15 — Popietinis koncertas (transliacija iš Vokietijos); 15.00 — Žinios vokiečių kalba; po žinių — pertrauka iki 16.00 val.; 16.00 — Garsų paradai; 17.00 — Žinios vokiečių kalba; 17.15 —

Žinios, laikraščių naujienos, pranešimai; 17.45 — Valkams Paniura ir Paniurienė (apie barsukus); 18.15 — Vokėčių įnašas į pasaulinę muziką. Vl. Jakubėno paskaita; 18.30 — Smulkininko Povilo Matiušo reditalis; 19.00 — Pranešimai iš fronto, Vyriausios vokiečių karo vadovybės pranešimai ir žinios vokiečių kalba; 20.15 — žinios, programa rytdienai; 20.30 — Vokiškai lietuviams; 20.45 — Patarimai ūkininkams; 21.00 — Baletų muzika; 22.00 — Žinios vokiečių kalba, po jų — žinios lietuviškai, Šokių muzika; 23.00 — Programos pabaiga.

DAR GALIMA ISTOTI I VID. KULTŪRTECHNIKOS IR GEODEZIJOS MOKYKLA KĖDAINIUOSE

I mokyklą priimami asmenys, baigę gimnazijas ne mažiau 6 klases (reformuotos — 8 kl., tarybinės — 8 kl.). Mokykla ruošia kultūrtechnikus ir geodezininkus. Kursas išeinamas per 3 metus. Prie prašymo, nurodant kurią specialybę pasirinkti, pridėti: 1) išeito mokslo pažymėjimą, 2) gimimo metrikus, 3) gydytojo pažymėjimą ir 4) du atvaizdus. Mokslo prasidea spalio mėn. 1 d.; iki to laiko galima įteikti prašymus. Mokyklos Direktorius 1320(1)

Žemės Ūkio Vadyba skelbia pasiūlymą

Konkursą

Vadybos patalpų švaros darbams atlikti. Pasiūlymus įteikti iki 5. m. rugsėjo mėn. 27 d. 10 val. Vadybos Ūkio Vedėjui, Kestučio g. 15/17, kamb. 88. Ten pat galima susipažinti su darbų sąlygomis nuo 8½—16½ val. 1316(1)

Kauno muzikos kursuose mokslas prasidės spalio mėn. 1 d.

Kursuose veiks šios klasės: smuiko, fortepijono, dainavimo ir pučiamųjų instrumentų. Be to, bus dėstomi visiems kursantams privalomi dalykai: muzikos teorija, solfedžio, harmonija, fortepijonas ir chorvedyba. Visi, norintieji kursus lankyti (jų tarpe ir seni kursantai), privalo užsiregistruoti iki rugsėjo mėn. 28 d. kursų raštinėje, Savanorių pr. Nr. 66 (Saulės Rūmai) nuo 11—13 val. ir 17—19 val.

Kursų Vedėjas 1334

„I Laisvė“ skelbimų kainos: darbo ieškantiems Rub. 2,—; darbo siūlantiesiems Rub. 10,—; pirkimo ir pardavimo smulkūs skelbimai Rub. 15,—; valdinių ir prekybinių įstaigų skelbimai 1 petito eilutė 4 rub. Adresas: Kaunas, Duonelaičio g. Nr. 24, tel. 26375. Administracija atdara nuo 8 iki 18 val. Spausdina „Žaibo“ spaustuvė (Kaunas, Duonelaičio 24).

Prekybos reikalais

Pašalinus iš viešojo gyvenimo žydus, prekybos srityje įvyko didelės pasikeitimai. Žydai turėjo pasitraukti iš ilgus amžius jų nepaprastai atkakliai gintų pozicijų — prekybos ir pramonės. Visa tai įvyko labai greitai ir ramiai. Mūsų ūkyje ir prekyboje dėl to nekilo jokių nesklaidumų. Tai rodo, kad puikiausiai galime išsiversti savomis jėgomis be triukšmingų tarpininkų.

Be abejojimo, visi tie pasikeitimai turės didelę reikšmę visam ateities gyvenimui. Tikriausiai žymiai sumažės spekuliacijos ir įvairios suktybės, kurių ypač gausu buvo bolševikų laikais. Į krautuvę įėjus nebeteks bijoti, kad gali už kuri nors rečiau vartojama daiktą žymiai permokėti. Taip pat ir Lietuvos ūkininkai nebebus apgaulinėjami įvairių miestelių peisuočių bėžnių. Žodžiu sakant, mūsų prekyba dabar aiškiai pasisuko į Vak. Europos tautų prekybos pavyzdį.

Tiesa, jau ir anksčiau buvo dėdama daug pastangų mūsų prekybą modernizuoti, tvarkyti. Ypač didelių nuopelnų toje srityje turi mūsų kooperatyvai, kurių tinklas visoje Lietuvoje pastaraisiais metais buvo gana tankus. Kooperatyvai ne tik reguliavo kainas, gražiau tvarkė krautuves ir švartu užlaikė prekes, bet jie dar parėngė didelį prityrusių visų branžų prekybininkų kadra. Tai ypač reikšmingas dalykas.

Žinoma, yra meto prekybos sąlygos, yra skirtingos nuo taikos meto sąlygų. Prekyba dabar yra žymiai sumažėjusi, tačiau tai juk laikinas reiškinys. Už tai mūsų naujieji prekybininkai, dabar griežesni prekybos, turi geriausią progą pasirengti ateičiai. Juk geriausia mokykla ir yra įgytoji gyvenimiškoji praktika. Daugumas jų darbą pradeda nedidelėse krautuvėse su nedideliais prekių kiekiais. Bet juk pradėti nuo mažų, o pasiekti didelių dalykų yra normalus pažangos kelias. Tad ir mūsų sumanių, savo darbo sritį mėgstančių prekybininkų tai neturi gąsdinti. Ilgainiui iš tų krautuvėlių tikriausiai galės išaugti didelės krautuvės ir net magazinai.

To siekiant kaip tik turi būti gera pradžia. Naujieji prekybininkai pirmiausia turi žiūrėti švaros savo krautuvėse ir mandagiai elgtis su pirkėjais. Dabar joks kainų svyravimas nebūtinai galimas. Kainos yra valdžios nustatytos. Taigi, visose krautuvėse kainos bus visiškai vienodos. Ir pirkėjus prie savo krautuvės tebus galima pririšti tik pavyzdinga švara, mandagi pataravimu. O to iš dalies kai kuriose krautuvėse vis dar trūksta. Pasitaiko prekybininkų, kurie, atrodo, mano, kad pirkėjai turi derintis prie jo pageldavimų, kad jis didelę malonę daro atverdamas duonos ar obuolių kilogramą. Taip pat menkas malonumas pirkėjams eiti pirkti pas susivėlusį, apsileidusį, nešvariomis rankomis grabaliojančią apie maisto produktus prekybininką ar prekybininkę. Aišku, kad tokie prekybininkai toli nenuvažiuos. Norint sėkmingai prekiauti, reikia nusikratyti bolševikų atnešto darbo stiliaus. Juk dabar dirbama tikrai sau.

Be šios privačios prekybos, aišku, veiks ir savo veiklą toliau plėsi kooperatyvai. Kooperatinis judėjimas Lietuvoje turėtų sujungti kuo didžiausias vartotojų mases. Per keliasdešimt savo veiklos metų kooperatyvai aiškiausiai įrodė, ką jie yra padarę Lietuvos kuliūrai ir gerovei kelti. Kooperatininkų šūkis „Vienybė — galybė“ turi kuo plačiausiai pasklisti.

Kaip numatoma tvarkyti Kauną

„DZ im Ostland“ pasikalbėjimas su Kauno miesto komisaru p. Cramer

Rygoj išėinąs vokiečių laikraštis „Deutsche Zeitung im Ostland“ išsidėjo savo bendradarbio pasikalbėjimą su Kauno miesto komisaru p. Cramer.

Į klausimą, kaip vyko mie to savivaldybės organų perėmimas, p. Cramer atsakė:

— Viskas vyko sklandžiai ir iš eilės. Pirmiausia buvo perimtos miesto įmonės, po jų ligoninės ir kitos institucijos.

Toliau, kalbėdamas apie lietuviškąsias savivaldybes, p. Cramer pareiškė, jog lietuviškosios savivaldybės buvo nebūtinai suorganizuotos. Vis dėlto jos turėjo vieną klaidą — jos buvo per daug decentralizuotos. Atskiros žinybos buvo po Kauną labai išsklaidytos. Senoji rotušė, kuri esanti senas vokiečių patatas, magistrato reikalams visiškai

netikusi. P. Cramer ketinąs suburti visas įstaigas ir skyrius viename name, gi rotušė, kuri vaizduojanti visokeriausiai šios Rytų srities santykius su Vokietija, ilgainiui miestą bėmodėrinant būsianti paversta miesto archyvu ir istoriniu muziejum.

Toliau p. Cramer priminė bolševikų metu atsiradusią netvarką. 90% visų namų apkrėsti blakėmis. Būsiąs padarytas svarbus žingsnis butų ūkio srityje — būsianti nustatyta nuomos kaina. Ar butų Kaune trūksta, ar ne, p. Cramer dar negalės pasakyti — tatau paaiškėsia tik po kelių mėnesių, viską patikrins ir reikalingus duomenis surinkus.

Dėl maisto produktų p. Cramer šitaip pareiškė:

— Maisto produktų išteklių yra

pakankamai, dėl to nerimui nėra nė kokie pagrindo. Dabartinės porcijos, skiriamos gyventojams, tokios mažos yra vien dėl to, kad sunku pristatyti. Tą patį reikia pasakyti ir apie aprūpinimą kuru. Malkų išteklių pakanka, tik dideli sunkumai iškyla su jų pristatymu. Jau šiandien galiu pasakyti, kad maisto produktų porcijos greitai laiku bus padidintos.

Pareiškęs pasitenkinimą, kad žydai izoliuoti iš viešojo gyvenimo, p. Cramer pasisakė apie savo artimiausius darbus:

— Kaip vieną iš svarbiausių savo uždavinių aš matau higieninių ir sanitarijų reikalų, kanalizacijos ir ligoninių pagerinimą, kur dar daug kas reikia padaryti. Taip pat reikės pradėti ir gatves taisyti.

Pagaliau, baigdamas p. Cramer painformavo ir apie miesto per-

tvarkymo planus. Pirmiausia turės būti išspręstas Kauno senamiesčio, buvusio žydu kvartalo likimas. Paliekant nuošaliai gatvių susiraizgymą, šio kvartalo namai europiečio supratimu netinkami žmogui gyventi. Klemai čia yra tikra užkrečiamųjų ligų perykla, o vidaus įrenginiai neatitinka nė primityviausių sanitarijos bei higienos reikalavimų. Dėl to esą tarta: senamiesčio žydu kvartalas turis pranykti, o jo vietoj atsirasti modernios gatvės ir žalios aikštės. Laisvės alėja tada būsianti pratęsta ligi Nemuno ir Neris santakos, maždaug, kaip rašo „DZ im Ostland“, ligi senosios ordino pilies griuvėsių. Kvartalas paliai Nemuną nuo evangelikų bažnyčios ligi santakos, kuris vadinsis „vokiškuoju kempeliu, istoriniais ir architektūriniais sumetimais būsiąs paliktas.

Vokiečių kariuomenė veržiasi į Leningrado priemiesčius

4,5 milijonų žmonių laukia neišvengiamas tragiškas likimas

BERLIN. IX. 24. Prie trečiadienio kariuomenės vadovybės pranešimo DNB iš karinių šaltinių papildomai patyrė:

Tuo tarpu, kai didysis mūšis į rytus nuo Kijevo aiškiai artinasi prie galo, nes visi apsuptųjų sovietų mėginimai prasilausti buvo atremti ir buvo sunaikina daug jų kariuomenės dalių, Leningrado miestas ir tvirtovė vis labiau apsupami. Sovietai oficialiai pareiškė, kad Leningrado gynyne dalyvauja ne tik Baltijos armija ir laivynas, bet ir visi gyventojai. Todėl galima numatyti, kad

Leningradą ir jo gyventojus ištiks Varšuvos likimas.

Vokiečių kariuomenė, kuri, prasilausti pro Leningrado gynynei juosta,

veržiasi į Leningrado priemiesčius, kasdien labiau ir labiau sutraukia kilpą aplink patį miestą.

Visi vokiečių kariuomenės atmušti sovietų atsipalaidavimo ir išsiveržimo mėginimai negali pakeisti fakto, kad Leningradas sausumoje yra visiškai atkirstas nuo likusio krašto. Vokiečių karo aviacija kas-

dien savo veiksmams paremia plačiuosius vokiečių kariuomenės veiksmus Leningrado fronte. Be to, paskutiniu laiku vokiečių lėktuvai dažnai naktimis puola karinius tikslus ir svarbias miesto maisto įmones. Vokiečių karo aviacija kasdien naikina Kronštado srityje sutelktą sovietų Baltijos laivyną. Antradienį bombos vėl palaikė kovos laivus ir į vieną laivą, naikintoją. Tai taip pat prisideda prie Leningrado apsigynimo susilpninimo. Kadangi į Leningrado gynynei sritį nei municijos, nei kitokių medžiagų bei maisto argabenti nebėgalima, tai daugiau kaip 4,5 milijonai žmonių, kurie yra tame palyginti nedideliame plote sugrūs-

ti, turi netrukus laukti katastrofiškus padėties. Kiekvienu atveju, jau šiandien aišku, kad Leningradas su visomis savo atsargomis iš bendros kovos sovietų fronte yra iškritęs.

BERLIN. IX. 24. Kariniuose sluoksniuose spėjama, kad Leningrade apsuptų žmonių skaičius siekia 4,5 milijonų. Kiek iš jų priklauso sovietų kariuomenei, čia nežinoma. Į klausimą, ar iš vokiečių pusės, panašiai kaip buvo prie Varšuvos, bus pateiktas ultimatumas, kad būtų evakuoti Leningrado civiliniai gyventojai, trečiadienį vakare Berlyno užsienių spaudos atstovams iš kompetentingų vokiečių šaltinių

buvo atsakyta neigiamai. Iš vokiečių pusės nurodomas ta proga faktas, jog Stalinas pats paskelbė Leningradą tvirtove, kurioje kiekvienas Leningrado gyventojas turi iki paskutiniųjų ginti kiekvienus namus. Tuo būdu pats Stalinas — pareiškia, na tuo reikalu Wilhelmstrassėje — nusprendė miesto likimą.

BERLIN. IX. 24. Rugsėjo 23 d., sovietams beviltiškai mėginant išsilaužti iš katilo, kuriame jie yra apsupti į rytus nuo Kijevo, buvo vėl sunaikinta daug sovietų kariuomenės. Per tas kovas žuvo 46-jam sovietų armijos korpusi vadovavęs generolas.

Churchillio užplanuotoji aviacijos ofenzyva visiškai subliuško

BERLIN. „Churchillio non-stop ofenzyva vyksianti tik gražiam orui esant“ taip pavadino savo specialų pranešimą vieno Vokiečių laikraščio bendradarbis. Tame pranešime sakoma, jog vokiečių lakūnai negali suprasti to,

kad anglai savo išdidžiai paskelbtą non-stop ofenzyvą nutraukia ir neskrenda, kai tik užėina blogo oro dienos. Kai anglai pažadėjo sovietams savo bolševikiniam sąjungininkui atpalaidavimui daryti viską Vakaruose, ką jie tikiai gali, vokiečių kareivis rimtai tikėjo, jog prasidės nenutraukiama oro mūšių grandis. Tačiau non-stop ofenzyva pavirto tik karu gražiam orui esant. Matomai, britų aviacijos vadovybė suprato, jog britų aviacija yra daug menkesnė už vokiečių aviaciją, nors karas Rytuose pareikalavo ir didelio vokiečių lakūnų skaičiaus. Visas anglių laikymasis įrodo, kaip sakoma pranešime, jog patys anglai

nėra tikri pasisekimu ir nuo pat pradžios stengėsi išsaugoti savo žmones ir mašinas. Pranešimas baigiamas nurodymu, jog vokiečių aviacija laimės ir šiuose skurdžiuose manevruose, kaip non-stop ofenzyva ir karas gražiam orui esant.

INCIDENTAS PRIE MEKSIKOS PREZIDENTO NAMŲ

MEKSIKOS M. Prie prezidento Avila Camacho namų susirinko didelis būrys darbininkų ir pareikalavo, kad juos įleistų. Atsakyti jiems, minia mėgino išsiveržti jėga. Kareiviai pradėjo šaudyti. Keletas žmonių buvo užmušta ir sužeista.

Netrukus pradės veikti cukraus fabrikas

Koks numatomas cukrinių runkelių derlius

Šiais metais užsodintas cukriniais runkellais plotas siekia 14.471 ha. Nors pavasaris cukriniais runkeliams buvo nepalankus, bet vėlybieji lietūs juos atgaivino ir derlius numatomas nebūtinai. Manoma, kad iš gauto cukrinių runkelių derliaus visi trys mūsų cukraus fabrikai pagamins 240.000 t cukraus.

Gamybos pradžia tiksliai dar nenustatyta. Manoma, kad Marijampolės cukraus fabrikas pradės veikti spalio mėnesio pirmojo pusėje. Pavencio ir Panevėžio fabrikai kiek vėliau. Tuo tarpu fabrikuose vykdomi gamybai pasiruošiamieji darbai. Daugiausia fabrikams yra rūpesčio su kuru ir kitomis gamybos priemonėmis. Mat, bolševikai pereiniais metais visus buvusius kuro atsargas išnaudojo, o naujų nepasirūpino. Dabar civili-

nei ir karinei vokiečių valdžiai padedant, šis reikalas tvarkomas. Cukrinių runkelių kainos bus paskelbtos kiek vėliau. Žinoma, ūkininkų darbas turės būti įvertintas ir už jį tinkamai atlyginta. Ateinantiems metams cukrinių runkelių auginimo planas taip pat dar nepatvirtintas. Tačiau jau dabar žinoma, kad pasėlių plotai bus didinami. Pagal sudarytas sutartis ūkininkai augins taip pat ir cukr. runkelių sėklas. Sėklų derlius numatomas taip pat geras.

Iki pradės veikti ir gaminti cukraus fabrikai iš šių metų derliaus cukrų, gyventojai cukrumi bus pilnai aprūpinti iš dar turimų sandėliuose atsargų. Cukraus pristatymas jau sutvarkytas ir nustatytais kiekiais cukraus gaunama visose vietose. (v.)

Sukilimas Argentinoj?

BUENOS AIRES. Vietiniuose politiniuose sluoksniuose vakar vakare pasklido gandų apie tariamą planuojamą aviacijos žygį. Jau nuo kurio laiko buvo kalbama, jog kariniuose sluoksniuose, o ypačingai aviacijoje pakartotinai pasireiškė tam tikrų nesuspriamimų.

Antradienį vakare parlamento kuluaruose buvo girdėtis, jog Cardobos, Tucumano ir Entre Rios provincijose įvyksta karinis sambrūzdis. Šie gandai, kaip atrodo, netiesioginiai buvo pavirtinti ei-

nančio pareigas viceprezidento Castillo pareiškimo, pagal kurį buvo imtasi priemonių visame krašte išlaikyti ramybę ir tvarką. Einas krašto apsaugos ministerio pareigas kontradmirolas Fincati spaudos atstovams pareiškė, jog priemonės, kurių buvo imtasi, nereikia nieko ypatingo.

BUENOS AIRES. IX. 24. Vietos spauda plačiai rašo apie allarmuojančias žinias dėl įvykių Argentinos kariuomenėje. Oficialiai buvo pripažinta, kad ir Argentinos sostinėje kariuomenei įsakyta iš kareivinių neišeiti. Kontradmirolas Fincatis, kuris pavaduoja karo ministerį, pareiškė, jog šis įsakymas buvo duotas atsargumo sumetimais. Sargybos prie karo laivyno sustiprintos. Pranešama, kad buvo suimtas karo mokyklos Cordoboje viršininkas pulkininkas Leitentas Sustaita. Oficialiomis žiniomis, jis buvęs suimtas disciplinariniais sumetimais.

NEW YORKAS. New Yorko laivininkystės sluoksniai praneša apie 5.100 tonų britų prekinio laivo „Nowbery“ nuskandinimą. Laivas buvo nuskandintas Atlanto vandenyno šiaurinėje dalyje į jį paleista torpeda.

Der Gebietskommissar in Kauen-Land Öffentliche Bekanntmachung Nr. 5

Zu der Anordnung des Herrn Reichskommissars für das Ostland über die Ablieferung von Waffen und Munition vom 12.9.1941 werden für das Kreisgebiet Kauen-Land nachstehende Ausführungsbestimmungen erlassen:

1. Alle unter § 2 aufgeführten Waffen — einschließlich Jagdwaffen — sowie alle Munitionsarten sind sofort — jedoch spätestens bis zum 6.10.1941 bei den Amtsbezirksvorstehern und Bürgermeistern abzuliefern.

2. Alle bisher erteilten Waffenschei-

ne verlieren ab sofort ihre Gültigkeit. Anträge auf Neuanschaffung von Waffenscheinen sind über die Kreishefts des Gebietskommissar einzureichen.

3. Auf die Strafbestimmungen in der Anordnung des Herrn Reichskommissars für das Ostland wird ausdrücklich hingewiesen.

Der Gebietskommissar in Kauen-Land
gez. Lentzen
SA-Oberführer.
Kauen, den 25.9.1941.

Apygardos Komisarai — Kauno Apygardai Viešas skelbimas Nr. 5

Prie Pono Reicho Komisarai Rytų Kraštui 1941 m. rugsėjo mėn. 12 d. potvarkio leidžiami šie vykdomieji nuostatai Kauno apygardai:

1. Visi paragr. 2 paminėti ginklai — taip pat ir medžiokliniai — turi būti tuojau, bet ne vėliau 1941 m. spalio mėn. 6 d., atiduoti viršaičiams ir burmistrams.

2. Visi iki šiol išduoti leidimai nuostoja galios. Prašymai naujiems lei-

dimams paduodami per apskrities viršininką apygardos komisarui.

3. Išakmiai nurodoma į Pono Reicho Komisarai Rytų Kraštui esamus baudžiamuosius nuostatus.

Apygardos Komisarai Kauno Apygardai
(pas.) Lentzen
SA-Oberführer.

Kaunas, 1941.IX.25